

VAKOK VILÁGA

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYOIRATA

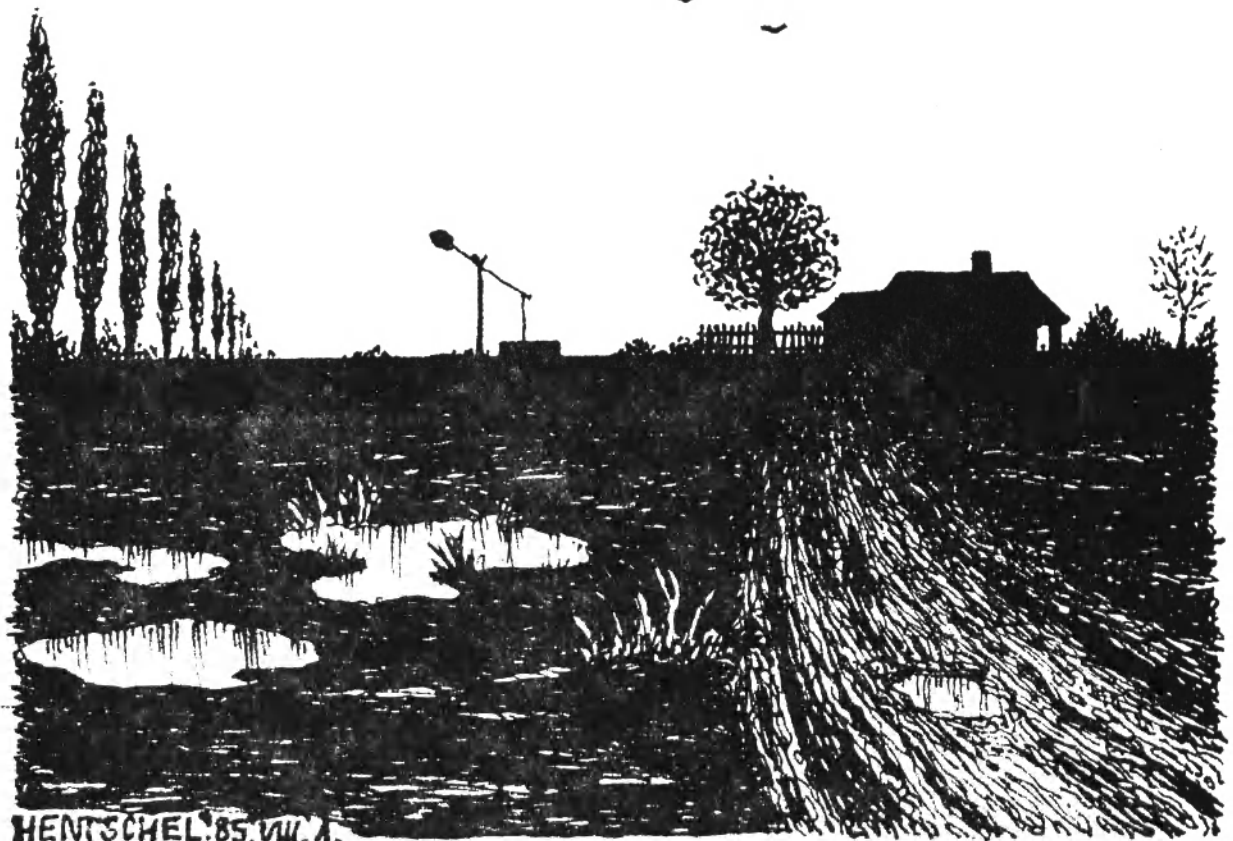
ELŐFIZETHETŐ
A MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS A VAKOK
ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
KIADÓHIVATALÁNÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

XLVI. évfolyam
1985 * 8-9. szám

HENTSCHEL 85 VII. A.

LAK ISTVÁN

Elnökségi ülés

Szövetségünk Központi Elnöksége 1985. június 20-án ülést tartott. Jelen voltak: Dr. Jáksó László elnök, dr. Bódi István főtitkár, Barna Zoltán, Gerdelics Ferenc, dr. Hohl József, Kiss Sándor, Lak István, Pinviczki György, dr. Szél Lajos elnökségi tagok; dr. Molnár Antal elnökségi póttag, valamint Daru Geróné hivatalvezető-helyettes és Pálffy Lászlóné párttitkár.

Dr. Jáksó László ismertette a napirendi pontokat. Ezek között az elsöben dr. Bódi István tartott rövid tájékoztatót a szövetség nemzetközi tevékenységéről. 1983-tól kezdve azokról az eseményekről szölt, ahol hazánk is képviseltette magát. Ezen időszak fontos eseményekben bővelkedett, ha nem is mindenhol, de a jelentöesebb találkozókön ott volt szövetségünk képviselője is. 1984-ben, Rhiadban megszűnt a két nagy korábbi nemzetközi vakügyi szervezet, a Vakok Jóléti Világtanácsa, és a Vakok Nemzetközi Szövetsége. Ezek helyett megalakult egy új egységes szervezet, a Vakok Világszövetsége. A rhiadi konferenciát megelőzte a Vakok Európai Uniójának megalakulása Norvégiában. 1983-ban Bahrejnben ülésezett egy nemzetközi testület, ahol a siketvakok helyzetével foglalkoztak. 1984-ben, Berlinben egy konferencián a relief és az ábrák készítéséről tartottak tapasztalatcsere értekezletet. 1983-ban egy rehabilitációs ta-

lálkozó volt az NSZK-ban. 1985 márciusában volt a szocialista országok szövetségei elnökeinek prágai találkozója. Az idén májusban egy négytagú delegációnk járt a Szovjetunióban tapasztalatcsere-látogatáson. Ez év öszén hazánkba érkezik egy NDK-beli delegáció. Sikeresen zajlott le 1984-ben nálunk a szocialista országok vakügyi folyóiratai szerkesztöinek konferenciája. Országunkban lengyel küldöttség mutatta be a Heliotrop (fényérzékelö) nevü kis segédeszközt. Szövetségünk a trieszti segédeszköz konferencián, kiállításon és a lisszabonin képviseltette magát. A hozzászölkök közül többen is javasolták, hogy a jövőben a szövetség nemzetközi ügyeit összefogottan egy személy intézze.

A második napirendi pontban Daru Geróné tájékoztatta a testületet a szövetség VII. öt éves tervének elektronikus korszerüsítési koncepciójáról. Az Egészségügyi Minisztérium Szervezési Tervezési és Információs Központjának kérésére szövetségünknek egy fejlesztési tervet kell összeállitania. A tervezet részletekre nem tér ki csak koncepciókra. Ezek között hazai kutatásfejlesztés megindítása szerepel. A közel jövő feladatát képezi a Braille-nyomatás számítógépes megoldása, az egyéni segédeszközök, beszédszintetizátorok, Braille-kijelzők továbbfejlesztése ill. rendszeresítése. Szükséges vol-

na rendszeres programozó tanfolyamok szervezése vakok és gyengénlátók részére. A szövetség a minisztériumba felterjesztette elképzeléseit, tervezetét.

A harmadik napirendi pontban beszámoló hangzott el az 1985. május 15—22 közötti időben a Szovjetunióban tett tapasztalatcsere-látogatásról. Erről dr. Jáksó László készített beszámolót. A felolvasott anyaghoz ö és Pinviczki György fűzött szóbeli kiegészítést. A beszámolót e helyen nem részletezzük, erről lapunk mostani számában részletes írás jelenik meg.

A negyedik napirendi pontban Gerdelics Ferenc, a szakmai csoport vezetője tartott tájékoztatót az 1985. évi taggyűlések előkészítéséről. Ismertette a taggyűlések időpontját. Elmondta, hogy a megyei szervezetek titkárai milyen szempontok szerint készítsék el a beszámolóikat. Valamennyi gyűlésen rövid politikai tájékoztató is hangozzék el. Az eseményt ünnepélyessé teszi, ha azon sajtót vagy más kultúr csoport másorral szerepel. A testület az ismertetése után megvitatta a tervezetet.

Ezután bejelentések következtek. 1985. május 29-én szövetségünkben igen hasznos, jól sikerült kerekasztal konferencia volt az ifjúsággal kapcsolatos kérdésekről. Ezen részt vett a vakokkal foglalkozó valamennyi intézmény munkatársa, valamint a sajtó és a pedagógiai intézet, továbbá a KISZ KB képviselője.

(Folytatás a 2. oldalon.)

JELENTÉS a Szovjetunióban 1985. május 15-22-ig folytatott tapasztalatcsere látogatásról

A Vakok Összorosországi Szövetsége meghívása alapján a magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége négytagú delegációt küldött rehabilitációs tapasztalatcsereére a Szovjetunióba.

A delegáció — dr. Jákos László a VGYOSZ elnöke; Pinczki György, a Budapesti és a Pest megyei Szervezet titkára. Elekesné Horváth Márta munkaügyi főelőadó és Temmel Márta, a Vakok Állami Intézetének nevelőtanára — a nyolcnapos tanulmányi útról az alábbiakban teszi meg jelentését:

Május 15-én, megérkezésünk napján a szállodában való elhelyezkedés után, Moszkva nevezetességeit tekintettük meg.

Május 16-án délelőtt a Vakok Összorosországi Szövetségének elnökhelyettese fogadta delegációnkat és rövid tájékoztatást adott szövetségük tevékenységéről, továbbá ismertette tervezett programunkat.

Ezután megtekintettünk egy nyomdaipari vállalatot, ahol

(Folytatás az 1. oldalról.)

A Vakok Általános Iskolájában és Nevelőotthonában 1985. június 6-án ülést tartottak az alkalomból, hogy hazánkban 160 évvel ezelőtt kezdődött meg a vak fiatalok iskolai oktatása. Az eseményen szövetségünk is képviseltette magát.

A tanácskozás az elnök zárásával ért véget.

domborított szemléltető eszközöket készítenek. Ugyanitt olvassák fel a szépirodalmat és a tankönyveket kazettára négy stúdióban. A stúdióban 58-an dolgoznak.

A délután folyamán a Moszkvai Városi Szövetség elnöke bemutatta a Központi Kultúrpalotát. A palota 10 000 m² területén sporttermet, kultúrtermet, hangos-Braille és látókönyvtárat, olvasó termet, különböző klubfoglalkozásokra alkalmas helyiségeket láttunk.

A kultúrház igazgatója röviden ismertette a moszkvai szervezet kulturális életét.

Az esti órákban delegációnk Leningrádba utazott és a következő 3 napot ott töltötte. Leningrádi tartózkodásunk első napján megismerkedtünk a „SZVET” oktatási-termelési vállalat tevékenységével. E vállalat 1700 dolgozójának 54,7% a látássérült. Főként elektromos szerelési munkákkal foglalkoznak (pl. traktorokhoz, személyautókhoz műszerfalat, izzókat gyártanak). A vállalat dolgozói részére házon belül alakították ki a művelődés, a sportolás és a továbbtanulás feltételeit.

A délutáni program a Leningrádi Rehabilitációs Központban folytatódott, ahol megismerkedhettünk a Leningrádi Szervezet elemi rehabilitációs tevékenységével. Ide Leningrádból és körzetéből utal-

ják be a látásukat felnőttkorban elvesztett személyeket.

Május 18-án Leningrád nevezetességeivel ismerkedtünk meg, 19-én pedig Puskin városában és az ERMITÁZS-ban tettünk rövid látogatást.

Május 19-én este búcsúvacsora keretében vendéglátóinkkal együtt értékeltük a látottakat és visszautaztunk Moszkvába.

Május 20-án délelőtt a 6. sz. Oktatási Termelési Vállalatot tekintettük meg, ahol 400 látássérültet foglalkoztatnak. Ennél a vállalatnál főként bedolgozók számára állítanak elő különböző alapanyagokat, (főként fémmunka). A vállalatnál szintén tapasztalhattuk, hogy a termelő munka mellett a dolgozók részére magas szintű orvosi, szociális ellátást, kulturális és sportolási lehetőségeket is biztosítanak.

Ezután meglátogattunk egy területi alapszervezetet, melynek tagjai főleg idős emberek. Itt általános tájékoztatást kaptunk az alapszervezetek tevékenységéről és felépítéséről.

Este megtekintettük a Moszkvai Nagyszínházban a Lengyel Opera társulatának vendégjátékát.

A következő napon — 21-én — a több mint 200 km-re lévő Volokalamszkban töltöttük egész napunkat.

Itt működik az Összorosországi Vakok Szövetségének Re-

habilitációs Központja. Az intézet feladata a fiatal és felnőttkorban látásukat veszített személyek munkára való képzése, egészségük helyreállítása, a látásvesztésből adódó szorongások feloldása, fizikai állapotuk javítása. A beutaltak általában két hónapot tartózkodnak az intézetben. Ez idő alatt elsajátítják a tájékozódáshoz és közlekedéshez szükséges alapvető ismereteket, a Braille-írást, és olvasást, a sikirógépen történő írást, a megfelelő szakmai képzést. Az itt lakók rendszeres orvosi felügyelet alatt állnak, különös tekintettel a látássérültekkel kapcsolatos problémákra, de emellett belgyógyász, fül-orr-gégész és fogorvos is tevékenykedik az intézetben. A kondíció megtartása érdekében a tanfolyam teljes ideje alatt rendszeres testedzésben részesülnek a hallgatók, hogy fizikai erőnlétüket megfelelő szinten tartásuk ahhoz, hogy a termelőmunkába való állításuk után erőnlétüket megőrizze.

A felsoroltakon kívül különböző tanfolyamok keretében nyújtanak segítséget a megváltozott életmód minél tökéletesebb elsajátításához.

Mindezen feltételek megvalósításán az intézet 125 munkatársa fáradozik. Tájékoztattak továbbá bennünket, hogy Bükömben működik egy munkaképességet helyreállító központi iskola, amelyben továbbképzik a rehabilitációval foglalkozó szakembereket.

Az intézet megtekintése után vendéglátóink Volokalamszk helyi nevezetességeivel ismertették meg bennünket.

Május 22-én reggel az Összoroszországi Szövetség elnökhelyettese és munkatársai szállodánkban elutazásunk előtt rövid látogatást tettek.

Értékeljük a tervezett programokat és kölcsönösen megalapítottuk, hogy ez a tapasztalatcsere is elősegítette mindkét ország látássérültjeinek minél magasabb szintű ellátását, érdekvédelmét.

Delegációnk külön is értékelte a látottakat és tapasztaltakat és ennek alapján a következő javaslatokat tesszük:

- Szükséges lenne a két ország között a segédeszközök cseréjét megvalósítani.
- A Vakok Általános Iskolájában és Nevelőotthonában lévő leszívó készülék nagyobb mértékű kihasználása, szemléltető eszközök készítésére. Pl. térképek, ábrák, makettek.
- A látássérültek intézményeiben a látottak alap-

ján meg kellene festéssel különböztetni az alsó és felső lépcsőket. Pontírásban is feltüntetni a különböző helységekből történő ügyintézés. (Pl. Budapesti Szervezetet.)

- Kívánatos volna a Vakok Állami Intézetében működő kondicionáló terem további fejlesztése és bővítése. Speciális eszközök beszerzése: evező pad, szobai kerékpár, masszírozó gépek, forgó korong, mely a törzs különböző izmait mozgatja.
- További szerelési munkák felkutatása megfelelő szakemberek bevonásával, különös tekintettel a fémmegmunkálásra, elektromos szerelésre.

A további fejlődés érdekében kívánatos lenne egy szakemberekből álló delegációt kiküldeni tapasztalatcserére.

Dr. Jáksó László

Felhívás!

Felhívjuk az érdeklődők figyelmét, hogy Pinviczki György sorsátársunk, a delegáció egyik tagja 1985. október 10-én, esütörtökön

délután 5 órakor szövetségünk budapesti székházában a tapasztalatcsere-látogatásról élménybeszámolót tart.

Megyei szervezeteink életéből

TUDÓSÍTÁS SOMOGY MEGYÉBŐL

Megyei szervezetünk Kaposvári Körzeti Csoportja 1985. május 31-én délután két órai kezdettel falugyűlést tartott Szentbalázson, a KISZ klubhelyiségében.

A rendezvényt e sorok írója, megyei szervezetünk elnöke nyitotta meg. Üdvözölte a megjelenteket, külön köszöntötte Kis Benk Lajos tanácselnököt, Bődő Sándorné szociálpolitikai előadót, Pál Lászlónét, a Vörös kereszt Szervezet titkárát, országgyűlési képviselőjelöltet és

Juhász Imrét, a körzeti csoport elnökét. Ezután ismertette a napirendet. Majd beszélt a falugyűlés jelentőségéről. Többek között elmondta azt is, hogy az elmúlt évekhez hasonlóan megtartották a falugyűléseket a megyében. Ezekre a rendezvényekre azért van szükség, hogy a megyében lévő kis településeken élő sorstársak jobban megismerkedjenek a szövetségben folyó egyesületi élettel, az ottani feladatokkal és az elért eredményekkel. Ezután átadta a szót Juhász Imrének. A körzeti csoport elnöke tájékoztatta a jelenlévőket a szervezet és a körzeti csoport ez évi munkájáról. Beszélt a tagszervezésről, a tagdíjról, a kulturális munkáról, a kedvezményekről és a kiskorú vak gyermekek

felkutatásáról, gondozásáról. A tájékoztatót hozzászólások követték. Először a megyei szervezet elnöke kért szót, aki kiégszítette a beszámolót azzal, hogy a kisebb településeken vannak olyan sorstársak, akik segélyre és házi gondozásra szorulnak. A következő felszólaló a községi tanács elnöke volt. Ő a segélyezésről és az étkeztetésről beszélt. Felszólalt a vöröskereszt szervezet titkára is, aki a gyűlés előkészítéséről, szervezéséről beszélt.

Végezetül a szervezet elnöke megköszönte a tanácsi és társadalmi szervek eddigi segítségét. Majd további munkájukhoz jó egészséget kívánt. Zárszavával fejeződött be a gyűlés.

Csik Lajos

szólistánk ezúttal is elkápráztatott bennünket csodálatosan megformált, vérbeli muzikalitással, nagy tudással kimunkált produkcióival. Ugyancsak figyelmet érdemel Varró Attila zongorajátéka, aki sziporkázó virtuozitással, kimagasló technikájával szinte lenyűgözte a hallgatóságot. Liszt: Valse impromptu című szerzeményét szóltatta meg hatalmas sikerrel. A zeneszámok közt Némethné Horváth Zsuzsa két szavalata hangzott el, aki egy közismert Csokonai és Petőfi verset adott elő mély átéléssel. Az énekkar műsorát egy néger spirituálé zárta, amely olyan vastapsot kapott, hogy meg kellett ismételnünk. Örömmel tapasztaltuk, hogy a kórus ismét önmagára talált.

Műsor után a megyei szervezet a szereplőket vacsorán látta vendégül az egyik közeli étteremben. A tatabányai sorstársakat pedig a helyszínen vendégelte meg a szervezet, amelyhez jelentős mértékben hozzájárult két Komárom megyei üzem is, a húsipari és a sütőipari vállalat. A szendvicseket a Komárom megyei Húsipari Vállalat Dobi István nevét viselő szocialista brigádja készítette. A megvendégelés után a művelődési ház tánczenekarának muzsikája csalogatta a táncolni vágyókat. Az együttes Garbacz Mihály vezetésével kitűnő játékot produkálva jó hangulatot, vidámságot teremtett. A rendezvény a késő esti órákban ért véget.

Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani az Úttörő- és Ifjúsági Ház vezetőségének a terem használatáért, a meghí-

NAGYSZABÁSÚ ÜNNEPSÉG TATABÁNYÁN

Szövetségünk Komárom megyei Szervezetének elnöksége még az év elején elhatározta, hogy a tavalyihoz hasonló klubdelutánt szervez. A rendezvényre meghívtuk szövetségünk Homérosz Kórusát is. Gondosan készítettük elő az ünnepi eseményt, amely 1985. június 1-én 16 órakor kezdődött.

Luk János, a megyei szervezet titkára meleg szavakkal köszöntötte a helyi Úttörő és Ifjúsági Ház nagytermében megjelent mintegy 150 főnyi közönséget, valamint a hozzánk érkezett kedves vendégeket, köztük Nyúl Győzöt, szövetségünk központjának főelőadóját, Seres Gáborné kulturális főelőadót, Varró Attila zenetanárt és a

kórus tagjait. A rendezvényt hazánk felszabadulásának 40. évfordulója jegyében tartottuk. Luk János röviden szólt az elért eredményekről, kiemelte a látássérültek életében bekövetkezett változást, fejlődést.

A kórus bemutatása után Seres Gáborné bekonferálta az első műsorszámot. Majd felcsendült a dalosok kristálytisztasága, szépen szóló éneke. A megszólaltatott művek közül ki kell emelni Schumann: A bódeni tavon, Rossini: Újévi köszöntő és Bárdos: Szól a doromb című alkotását. Meg kell említeni Barina Mária és Köteles György szóló énekszámait Varró Attila zongorakíséretével. Különösen nagy sikert aratott Barina Mária magas művészi színvonalon előadott énekszámával, köztük Abt: Kakukk és Löwe: Titkon jó a csók című dalával. Kiváló

vők elkészítéséért, továbbá az említett vállalatoknak a megvendégelésben nyújtott támogatásért, a kórusnak és a tánczenekarnak a kiváló műsorért, valamint szövetségünk központjának az anyagi támogatásért. A megjelent nagyszámú közönség bizonyítja, hogy a tagság igényli az ehhez hasonló rendezvényeket. Az összefogás szép példájával valóban egy jól sikerült délután részesei lehetünk.

Várvoölgyi János

HÍREK SZABOLCS-SZATMÁR MEGYÉBŐL

Műsoros est a nyíregyházi Magdaleneum gyermekotthonban.

1985. június 10-én első alkalommal tett látogatást a vakok és gyengénlátók Szabolcs-Szatmár megyei Szervezetének kultúrcsoportja a Nyíregyházi Magdaleneum Református Egészségügyi Gyermekotthonban. Az intézményben 80 különböző életkorú testi és szellemi fogyatékos gyermeket gondoznak.

Az otthon lakói és dolgozói nagy figyelemmel hallgatták a több mint egyórás változatos összeállítású műsort. A rendezvényen közreműködött a IV. számú Általános Iskola V/C. osztályának szereplő csoportja. Nagy öröm volt látni azt a derűt, mosolyt, amelyet a szereplők varázsoltak a jelenlévők arcára.

A műsor után megvendégelték az előadókat, majd az intézmény vezetői és a szereplők közt baráti beszélgetés alakult ki.

VENDÉGSZEREPLÉS BODROGKERESZTÚRON A SZOCIÁLIS OTTHONBAN

A szövetség Szabolcs-Szatmár megyei szervezetének Landini Vegyeskara az évad utolsó szereplését 1985. június 16-án tartotta. Az énekkar és az irodalmi színpad tagjai közös műsort adtak a bodrogkeresztúri Szociális Otthonban.

Nagy érdeklődés kísérte az előadást. A kórusnak, Kovács László karnagy vezényletével, legsikeresebb produkciója Balázs Árpád Barátság és testvériség című műve volt. Albert Ilona és Nagy György szavaltata nagy hatással volt a hallgatóságokra. Proksa János Üzemorvosi rendelőben című vidám jelenete közben az önfeledt, han-

gos nevetés sem maradt el. Óriási sikert aratott Tóth László harmonikajátéka. Az igen értékes, élvezetes műsornak Takács Miklós volt a szóvivője. A kedves vendéglátók műsor után finom ebéddel várták a szereplőket.

Ebéd után a vendégszereplők Tokajba kirándultak. Ott a közelmúltban megnyitott múzeum megtekintése után a Váci Mihály Megyei és Városi Művelődési Központ autóbuszával felkapaszkodtak az 516 m magas Kopasz hegyre. A kellemes kirándulást közös vacsora követte.

A sikeres vendégszereplés után kitűnő hangulatban zajlott le a kirándulás.

Fügedi Imre

A CSONGRÁD MEGYEIEK NÉGYNAPOS ZEMPLÉNI KIRÁNDULÁSA

A megyei szervezet 38 fős csoportja június 13-án reggel 6 óra után néhány perccel indult el autóbusszal a hosszú útra. Vidámságunkat sajnos hamarosan letörte az eső, amely csaknem délig szakadatlanul esett.

Hódmezővásárhelyen, Békéscsabán át utaztunk. Először Karcagon álltunk meg. Ott megnéztük Kántor Sándor fazekas népművész műhelyét és múzeumát. Elbeszélgettünk a 91 éves Kossuth-díjas mesterrel. Az idős művész elmondta, hogy ő már sajnos nem lát, dolgozni sem tud. A leánya és a veje folytatják a fazekasságot. Sok szép alkotást tekintettünk meg a kis múzeumba. Innen tovább mentünk, majd a hortobágyi

csárdában ebédeltünk. Ebéd után megtekintettük a híres „kilenclyükű” hidat. Ez az ismert, nevezetes köhid már igen régi, 1833-ban épült. Majd a Kőrszín kiállítását tekintettük meg, ahol a levetített filmről igen sok érdekes növényt és állatot láthattunk. Ezután tovább indultunk Telkibánya felé. Útközben a látnivalókról, nevezetességekről dr. Roziál László idegenvezető bőséges, értékes tájékoztatót tartott. Délután érkezettünk meg szálláshelyünkre, a telkibányai Ezüstfenyő Turistaházhoz. Elfoglaltuk szobáinkat, ahol a következő három éjszaka pihentük ki a napi fáradalmakat.

14-én reggel verőfényes nap-sütés, madárcsicsergés és patakcsofogás ébresztett bennünket. Vidáman és gyorsan készültünk az első zempléni körtúrára. Reg-

geli után elindultunk Vizsoly és Gönc felé. Vizsolyban megnéztük a református templomot. Majd átmentünk a lelkészlakba, ahol a pap megmutatta az első magyarra fordított Vizsolyi Bibliát, amelyet Károli Gáspár 1590-ben óhéberből ültetett át a mi nyelvünkre. Rehécen áthaladva gyönyörködtünk a táj szépségében és a vár maradványaiban. Tolcsván a Borászati Múzeumot restaurálás miatt sajnos nem tudtuk megnézni. Ott csak a templomot kerestük fel. Így Tolcsváról csak „lelki nedűvel átítatva” érkezünk meg Sárospatakra. Ebéd után a Rákóczi vár építészeti remekében gyönyörködtünk, különösen a szépen kiemelkedő Perényi-loggia tetszett. Majd továbbutaztunk Sátoraljaújhelyen keresztül Széphalomba. Ezt a csodálatos környezetben lévő kis települést régen Bánycskának hívták. Itt élt és dolgozott hosszú ideig Kazinczy Ferenc. Ő nevezte el a falucsukát Széphalomnak. Kazinczy Ferenc, a legnagyobb magyar nyelvújító, egykori lakóházában ma emlékmúzeum van. Az épülethez tartozó parkban van eltemetve Kazinczy Ferenc és felesége, valamint fiaik is. Az emlékmúzeum gondnoka nagy szeretettel beszél e kiváló férfi életéről és munkásságáról. Elmondta, hogy Petőfi Sándor is járt itt 1847-ben és tisztelgett a „szent öreg” emléke előtt. Úti leveleinek egyikében megállapította Petőfi a helységről, „nevét megérdemli a falu, mert festői szépségű a táj.” Széphalomból Vágashután, Nagyhatán, és Nagybozsván

keresztül érkeztünk vissza pihenőhelyünkre.

15-én reggel zuhogó esőre ébredtünk, ez kedvünket szegte, de reggeli után szívós kitartással ismét elindult velünk a busz második zempléni körutazásunkra. Az első állomásunk Hollóháza volt. Ennek a községnek a porcelángyár tette ismertté a nevét. Ezenkívül a település egy új, modern építészeti alkotását, a római katolikus templomot is sokan ismerik. A merész vonalú, sátor alakú modern épület az 1960-as években készült el. Bementünk ebbe az érdekes templomba, amelyben a hajó sátor alakban húzódik, és erre merőlegesen van kialakítva a szentély. Az épület két oldalán lévő kis kezek ablakokon át hatol be a nappali világosság a templomba. Az ablakok közötti kis falrészeket helyezkednek el a stációképek. E stációsorozat domborművei Kovács Margit kerámikus művész utolsó alkotásai. E modern templomból a Porcelángyár Múzeumába és boltjába mentünk.

Ez utóbbiban ki-ki pénztárcájához mérten kisebb-nagyobb ajándéktárgyakat vásárolt. Innen Füzéren keresztül haladva az eső a kilátást egészen elhomályosította, a hegyek közt a völgyekben csak úgy gomolygott a köd. Az eső miatt részben módosítottuk a programot. Amikor Füzérradványra értünk, végre az eső is elállt. Bár kisé csatakosan, de azért mégis csak tettünk egy gyalogtúrát a radványi arborétumban. Ez a szépséges arborétum óriási területen fekszik. E gyönyörű környezetben lévő várkastély

régen a Károly családé volt, ma gyermek gyógyszanatórium működik benne. Telkibányára érkeztünk vissza és ott megnéztük még a temetőt, ahol igen sok kopjafás sír található. A temető közepén van a református templom és körülötte a hegyoldalon hagyományos és kopjafás síremlékek találhatók. A községben még ma is sokan ez utóbbi fajta síremléket állítják halottaiknak. Lent a faluban él egy idős ember, aki a kopjafákat faragja. Ez az ember elmondta, hogy székeley eredetű ez a fajta síremlék. Valamikor régen ha a családban gyermek született, akkor az udvarra három fát ültettek. Mire a gyermekből felnőtt ember lett, addigra a fák is megvastagodtak. Közülük a legalkalmasabból faragták ki a kopjafát az ember halála után. A kiadós séta után jólesett a vacsora. Ezután búcsúestet tartottunk. Ezen Rózsahegyi Sándor harmonikázott. A zene halatára vidám dalolás és tánc kezdődött.

16-án reggel ismét napsütésre ébredtünk. Reggeli után elbúcsúztunk a szálló gondnokától, megköszöntük az udvarias kiszolgálást és a kitűnő ellátást. Miskolc-Tapolcán fürdés és séta következett. Majd Mezőkövesdre utaztunk. Ebéd után ott megnéztük Kis Jankó Bori néni, egykori híres matyó himzőasszony lakóházát. Az épületben ma múzeum van, a régi bútorokon sok szép matyó terítő, párna, kendő és egyéb kézimunka van elhelyezve. Majd megtekintettünk néhány nád- tetős tájházat is. Mezőkövesden volt túránk utolsó állomása. Ez-

A mikroelektronika és számítástechnika a vakok szolgálatában

6. RÉSZ

A számítástechnikával, mikroelektronikával létrehozott vakügyi segédeszközök az ember-gép kapcsolatot biztosítják a vak emberek számára. Az ember-gép-kapcsolat biztosítására a látó embereknek is elengedhetetlenül szükségesek az olyan eszközök, mint terminálok (adatvégállomások), megjelenítők. Ezen eszközök nélkül a látó és a vak emberek számára egyaránt élvezhetetlen, érthetetlen, megismerhetetlen a számítógépes adathordozókon tárolt információ. A vállalatoknál, hivatalokban egyre növekszik az adatok nyilvántartása, feldolgozása elektronikus úton.

A számítógép nem szubjektív, nem tesz különbséget, egyformán dolgozza fel, módosítja a látó és a vak ember által kért

adathalmazt, és szolgáltatja az eredményeket a különböző perifériákon (végberendezéseken), vakoknak a vakügyi segédeszközökön, látóknak az általuk használt készülékeken.

Vak és látó munkatársak zavartalanabban dolgozhatnak együtt. Munkával kapcsolatos mondanivalójukat nem csak beszédben közölhetik egymással. Már nem lehet probléma, hogy a vak személy által leírt feljegyzések a látó számára nem olvashatók, és fordítva. Ha egymásnak írásban szándékoznak anyagot átnyújtani, azt számítógépes adathordozóra rögzítik, majd onnan Braille-nyomtatón vagy sornymotatón kiíratják. Esetleg ha másolat nem szükséges, szoft-kijelzőn elolvassák.

A vak emberek a számítógépről érkező információhoz ugyanúgy hozzáférhetnek, mint a látók, így minden olyan munkahely nyitva állhat számukra, ahol számítógépes terminálokat (adatvégállomásokat) alkalmaznak — programozás, szövegszerkesztő rendszerek, információs rendszerek, helyfoglaló szolgálatok stb.

Természetesen vannak olyan rendszerek is, melyeknek információ kijelzését nehéz vagy egyáltalán nem lehet átültetni vakok részére, de például Stuttgartban olyan módszert igyekeznek kidolgozni, hogy a színes megjelenítés és az ábrák vakok részére is érzékelhetővé váljanak.

A telex-kezelők munkakörét is ellátják vak emberek megfelelő segédeszközökkel. Sok helyen jogi adatbázisokat szerveznek. A jogászok távoli terminálokról telefonvonalon keresztül lekérdezhetik az őket érdeklő rendeleteket, jogszabályokat. Ugyanezt a szükséges segédeszközök birtokában vak jogászok is megtehetik.

A gimnáziumi tanulók, egyetemi hallgatók sorsát jelentősen megkönnyíthetik az elektronikus segédeszközök.

Mindennapi életünkben például a nyelveket tanulni kívánók részére nagy segítséget jelenthet a könnyen kezelhető szótárak használata. De gondolhatunk egyéb adataink számí-

után elindultunk Szeged felé. Most már sík területen haladtunk. A buszvezetőnek könnyebbé vált a dolga, mert hiszen az elmúlt napok hegyi kanyargós, nedves útjain nehéz volt a vezetés. Hogy utunk a továbbiakban ne legyen unalmas, ezért dr. Roziál László a négy nap élményeiből egy kis szellemi vetélkedőt rendezett.

A kérdésekre helyesen válaszolóknak kis ajándékokat adott át.

Még a buszon mondtunk köszönetet a gépkocsi-vezetőnek a biztonságos utazásért, az idegenvezetőnek a nemlátók számára is igen értékes magyará-

zatokért, a túravezetőnek a figyelmes munkáért, valamint Suti Lajosnak, megyei szervezetünk titkárának e felejthetetlen kirándulás szervezéséért. Hódmezővásárhelyen rövid időre megálltunk, ott elváltak tőlünk az ottani és a makói kirándulók. Ezen az úton sok-sok szép tájat, települést, műemléket és népi építészeti alkotást láttunk. Eljutottuk hazánk legdélebbi tájairól az ország északi határához. A kirándulás résztvevői az utóbbi évek leg gazdagabb, legtartalmasabb utazás emlékeivel, élményeivel térhettek haza.

Dr. Bordás Bálintné

tógépes nyilvántartására, például saját telefonkönyv.

Az Egyesült Államokban, néhány nyugati országban a mikroelektronika és számítástechnika fejlettsége, kultúrája magasabb színvonalon áll, mint nálunk, korábban is kezdett kibontakozni. Hamar felismerték, hogy a megfelelő képességű vak emberek számára a programozás ideális munka lehet. Már a hatvanas években olyan adatokat olvashattunk, hogy az Egyesült Államokban 350, Angliában 90 vak programozó dolgozott. Tehát nagyon korán és nagy erővel jelentkezett a probléma, hogy az ember-gép kapcsolatot biztosító eszközöket a vakok részére is ki kellett fejleszteni. A gond éppen azon a területen jelentkezett, ahol a szellemi, műszaki feltételek megvoltak a megoldáshoz, hiszen ott voltak a hardveres és szoftveres fejlesztő mérnökök, szoftveresek. Természetesen komoly anyagi ráfordításokat is áldozni kellett a fejlesztésekre. Az Egyesült Államokban több vállalatnál, több évtizedes múltira visszatekintve gyártnak vakügyi segédeszközöket.

Véleményünk szerint Magyarországon meg kell találni a megfelelő egészséges arányt a nyugati berendezések importja és a hazai fejlesztések támogatása között! Annál is inkább, mert sok speciális magyar nyelvi igényt csak hazai fejlesztés képes figyelembe venni. Angliában például a hasonló fejlesztéseket az ottani vakok szövetsége támogatja.

Nálunk 1972-ben kezdtek az első vak programozók dolgozni, és a következő években néhá-

nyan a pályára kerültek. Ma 9 vak programozó dolgozik az országban. Közülük, aki csak teheti, maradék látását felhasználva végzi munkáját. A vak programozóknak is nagyon nagy szükségük lett volna segédeszközökre. Tettünk is kísérleteket a probléma megoldására. Egy mérnök a lyukkártya letapogató tervezését vállalta szívességből. A Videoton gyár elkészítette volna a prototípust, de a tervezés állapotában a dolog félbeszakadt.

A Braille-listák készítését a Tervhivatalban a látók által használt sornymatatóval, Angliából beszerzett gumilappal, és átdolgozott programmal sikerült megoldani, de csak bizonyos napszakokban lehetett nyomtatni, mert a sornymatatót a Braille-nyomtatáshoz át kellett állítani. A többi vak programozó más számítóközpontokban dolgozott, ahol más típusú gépek működtek, azokhoz a Tervhivatalban használt program nem volt jó. Aztán a rendszer lecserélésével, újfajta papír használatával ez a nyomtatási lehetőség is megszűnt.

Rengeteg segítséget kellett kérnünk a kártyacsomagok összerakásához, a listák elemzéséhez, az űrlapok kitöltéséhez a látó munkatársaktól. Naponta többször kellett megküldenünk a kiszolgáltatottság érzésével. Vajon találunk-e valakit, aki ráér egy félórára, néha több órára, hogy segítsen nekünk. Sokszor gondoltuk, hogy elhagyjuk a pályát.

Gondunk még jobban megnőtt, amikor a számítógéppel folytatott párbeszédű üzemmódú rendszereket vezették be

a számítóközpontokban. Ekkor született meg a KFKI KISZ-esei által létrehozott egykarakteres Braille-kijelző társadalmi munkában, melyet hetedik éve ötven sikeresen használunk. Önállóságunkat sokban növeli.

1979-ben került be az első Optacon az országba. Mihelyt létezéséről tudomást szereztünk, megtekintettük. 1980 tavaszán a Magyar Nemzeti Bank az ott dolgozó egyik programozó társunknak vett egy Optacont. Ő sikeresen használja is azt munkájában az egykarakteres KFKI-s Braille-kijelzővel párhuzamosan. Egy-két vak programozó családja anyagi erejének összefogásával Optacont vásárolt magának, hogy munkáját képes legyen elvégezni.

A mikrogépek elterjedésével, a számítástechnika mind újabb területeken való felhasználásával a vakügyi segédeszközök kérdése is egyre szélesebb rétegeket érint. Nyugati országokban számos, vakügyi segédeszközökhöz kapcsolódó témában indítanak fejlesztéseket, kutatásokat. Reméljük, hogy egyre több vak ember számára válnak használhatóvá a számítógépes rendszerek és a személyi számítógépek Magyarországon is.

Egyelőre sorozatunkat befejezzük, de ha olvasóink körében az általunk ismert témában érdeklődés merül fel, szívesen folytatjuk. Az újabb eszközökről, fejleményekről ismét tájékoztatjuk a lap olvasóit.

Vaspöri Teréz

Arató András

Központi Fizikai Kutató Intézet

DR. RÁCZ ZOLTÁN

K É R D Ő J E L

Ha az ember manapság társaságban szóba hozza a számítástechnika hazai elterjesztésének esélyeit és a számítógépipar fejlesztési lehetőségeit, még szakmai körökben is általános a pesszimizmus, hogy tudniillik lemaradtunk a világ élvonalától. Úgy tűnik, hogy ezt a lemaradást már nem képes behozni a magyar népgazdaság. Különösen, ha figyelembe vesszük, hogy az élenjáró országok mennyit áldoznak alap kutatás céljára, ami a továbbfejlődés záloga.

Felvetődik a kérdés, nem terem számunkra babér a számítástechnika területén?

A kérdés felvetése annál is inkább indokolt, mert a világ élvonalában álló két ország alaposan elhúzott a nemzetközi mezőnytől, sőt úgy tűnik, hogy előnyüket még fokozni is tudták. A legutóbbi INFORMATIKAI világkiállítás ezt alátámasztotta. Főleg a hadiipar részére olyan elektronikus rendszereket (intelligenciákat) konstruáltak, amelyek egy adott pillanatban több alternatíva közül képesek a legmegfelelőbbet kiválasztani. Ez ma az úgynevezett csúcstechnológia a világ ipari szférájában. Lehetséges ma már egyszerű beszéddel irányítani ezeket a számítógépeket, sőt a kutatás arra irányul, hogy közvetlen összeköttetést teremtsenek az emberi agy és a számítógép között.

Ha azt vesszük, valóban reménytelen a helyzetünk. Ha azonban azt tekintjük, hogy a

kutatási eredmények felhasználása és új területeken való alkalmazása, rendszerszervezési és robottechnikai lehetőségeink szinte korlátlanok, nincs okunk az elkedvetlenedésre.

Ahogy annak idején Puskás Tivadar a már feltalált telefon felhasználhatóságát kibővítette, úgy most is adva van efféle lehetőség a mi kutatóink előtt. Azonkívül, való igaz, az élvonalától elmaradtunk. Ez nem öröm, de az út előttünk is nyitva áll. Ez az út járatlan út, nekünk kell kitaposnunk. Azt, amit mások nálunk jobban csinálnak, nekünk nem szükséges, sőt felesleges megpróbálni. Arra kell összpontosítanunk, ami a mi adottságainknak megfelel.

A világ élvonalába betörni sokféleképpen lehet, a baj az, hogy az emberek mindig valami látványos világrengető méreteket szeretnek gondolkodni, közben megfélekeznek az ország méreteiről és ami még ennél is nagyobb gond, az anyagi bázisról is.

Ha már fejlesztők, gyártók helyett alkalmazók lettünk, akkor valóban tanuljuk meg alkalmazni is korunk vívmányait.

Az önsajnálattal nem segít, csak az elmélyült kutatómunka. Szerveznünk és rendszerezni kell. Mielőbb meg kell szervezni — például — a vakügyi segédsegédközöket fejlesztő munkacsoportot, amely kidolgozna megfelelő pénzalappal egy középtávú fejlesztési tervet, — ez még mindig olcsóbb, mint az import. A fejlesztési

programba be kellene venni a már meglévő és az ezután létesítendő munkaközösségeket, GMK-kat és kisszövetkezeteket. Ezek ugyanis olcsóbban képesek termelni és a kutatástól a megvalósulásig lényegesen rövidebb lenne az út. Az anyagi fedezetet egyrészt a fejlesztési bank, másrészt az irányító ágazati minisztérium biztosíthatná. Tekintettel arra, hogy segédeszközök előállításáról volna szó, a kisvállalkozók részére különféle kedvezményeket lehetne biztosítani. Például adó és SZTK-járulák fizetési kedvezményt, továbbá az alkatrészek beszerzését nagykereskedelmi áron. Ezek a népgazdaság számára forintban lényegesen kevesebb veszteséget jelentenének, mint ha a drága segédeszközöket behoznánk. Azt már csak megemlítem, hogy ezek a kedvezmények valóban csökkentenék az így gyártott termékek árát is.

Mindenképpen meg kell teremtenünk ezt a fejlesztő csoportot, még mielőtt a többi szocialista ország illetékesei fel nem mérik ennek a jelentőségét és nem kezdik meg ők a munkát előbb, mint mi. Úgy gondolom, hogy megfelelő szakembergárdával rendelkezünk ahhoz, hogy egy idejében elkezdett programmal nemcsak a hazai, de a szocialista országok beli igényeket is kielégíthessük. Ennek a jelentőségét nem szabad figyelmen kívül hagyni. Ebben az esetben igaz, hogy csak részterületen, de ott lennénk újra a fejlődés sodrában.

Valóság lehetne és egy vak ember számára is elérhető, hogy az általa vásárolt szemé-

lyi számítógép beszél és adattároló-rendszerek segítségével fono vagy egyéb kazettákon olyan és annyi adatot tároljon, amennyi a munkájához és szórakozásához szükséges.

Természetesen tudni kell, hogy mit miért, ez ugyanis forradalmat jelenthetne a vak emberek elhelyezkedésében. Túl a társadalom tudatformálásán, ezek az okos gépek lehetővé teszik, hogy a vak ember egyenértékű munkát végezzen a látóval. Ezért kell megteremtünk a lehetőséget a kuta-

tóknak, hogy mindez megvalósuljon.

Sokan vannak, akik mindezt feleslegesnek tartják, mert úgy mond, aki akart eddig is dolgozhatott. Nézzünk szembe a teljes igazsággal, ha nem volt, aki felolvasta a számunkra szükséges anyagot, mit tehetünk? Meg vagyok győződve arról, hogy az első köeszköznek is akadtak ellenzői. Mi lett volna, ha rájuk hallgat az emberiség?

Menjünk, vagy maradjunk ez a kérdés?

NYÚL KRISZTINA

Optacon tanfolyam

Az Ernst Rath cég 1984. szeptember 9-től 21-ig szövetségünk budapesti székházában OPTACON-tanfolyamot rendezett.

Az OPTACON-készülékeket és tartozékait a bécsi cégképviselő a kaliforniai gyártó cégtől már részben megvette, illetve kölcsönkérte.

Egy OPTACON beszerzése akár a szövetségnek, akár magánszemélynek nagy anyagi megterhelést jelent. Néhányan ennek ellenére már vásároltak OPTACON-t; a vásárláshoz magas kölcsönt vettek fel a Magyar Nemzeti Banktól.

E drága készülékekkel az oktatók gondosan és felelősségteljesen bántak. A tanfolyam léggömbje nagyon jó volt.

A trénerképző-tanfolyam oktatástechnikai körülményei nagyon egyszerűek, de megfelelőek voltak. Az oktatók egyidejűleg egy teremben foglalkoztak a hallgatókkal. A tanfolyamon résztvett személyek telje-

sítménye kimagasló volt; a jó eredményt reprezentálja az, hogy elérték a 20 szó percenkénti olvasási eredményt. A kiemelkedő teljesítmény és a résztvevők nagy érdeklődése jellemezte az egész tanfolyamot.

A kurzus után záróestet tartottak, amelyre meghívták a televízió és a sajtó képviselőit, hogy szövetségünk tagsága és a közvélemény számára tájékoztatást adjanak.

Bízunk abban, hogy ez az OPTACON-tanfolyam Magyarországon nemcsak egyszeri, befejezett rendezvény marad — kevés kiválasztott számára. Reméljük, hogy a közeljövőben egyre több vak embernek válik lehetővé a készülék megvásárlása és eredményes alkalmazása mind otthonában, mind munkájában.

Az eseményről Ralph Jung, az osztrák „Sehbehinderte” 1985-ös 1. számának hasábjain is hírt adott.

ABLAK

R. KISZELJOVA

Ó, ezek arany kezek

Ludmilla Sztjepanovna Atamanovával, a szövetség Kurgán városi tanács alapszervejének tagjával való első találkozásomkor meglepett csodálatosan fiatalos hangja.

Ludmila Sztjepanovnára jellemző a természetesség, a jólelkűség, a mások iránti megértés. Minden körülmény között megőrzi élénk szellemét, noha a sorsa egyáltalán nem könnyű. 1939-ben a tapasztalt V. Filatov professzor, amikor megvizsgálta a megvakult kislányt, ezt mondta:

— Jó, hogy van kedve tanulni, meg fogja találni a helyét.

Két év múlva a tizenhároméves Ljuda annak ellenére, hogy teljesen elvesztette látását, folytatta tanulmányait az általános iskolában, aztán pedig beiratkozott a szaratovi egyetem történelem szakára. Úgy végezte el, hogy már két gyermek anyja volt.

Férjét az Uralon túlra küldték, ő pedig szabad diplomát kapott.

— Hogyne említeném jó szóval a szaratovi vezetőség akkori elnökét, D. Gyergacsovot, aki rábeszélte, hogy az egyetemi tanulmányokkal párhuzamosan járjak masszórtaanfolyamra is, emlékezik vissza Ludmila Sztjepanovna. — Nem is gon-

doltam még akkor, hogy éppen ez lesz a fő szakmám.

1952-ben a kurgáni területi kórház elkezdte a masszírozással való gyógyítás módszerét, és Atamanovát állományba vették. Azóta már több, mint harminc éve szolgálja azokat, akik igénylik arany kezét és jó lelkét.

Csak néhány szót szól a betegnek. „Jó napot. Hogy érzi magát?” — így a kezelés előtt. „Na, készen vagyunk. Pihenjen. Minden jót.” — ezt mondja a végén. De mennyi részvét és melegség van ezekben a mondatokban.

— Minden izmot látóként képelek el — az egészségeset és a beteget is. — magyarázza Ludmila Sztjepanovna. — Kezelés alatt mindig arra összpontosítom a figyelmemet, hogy segítsék a beteg izomnak. Alighogy hozzáértem a beteg testéhez, már érzem is, hogy hol fáj, és igyekszem könnyíteni a fájdalmát. Igaz, egyszer egy asszonyt szavakkal kellett megnyugtatom. Hiszen súlyos hörgőasztma esetén a rázkódás egyáltalán nem kellemes. De mindenesetre nagyon sajnálók több beteget is, különösen a fiatalokat, az idő előtti öregezés miatt. Ennek oka általában a passzív életvitelben keresendő és, sajnos, a lelki emelkedettség gyakran tapasztalható hiányában.

Ludmila Sztjepanovna Atamanova rendkívül szilárd jellem. Számára idegenek a kompromisszumok és a cselszövések az életben. Bármely témáról könnyen lehet vele beszélgetni, és mindenben el tud mélyedni. Senkire nem erölteti rá sem

véleményét, sem meggyőződését, de mérlegelés nélkül lehet neki hinni. Egyik lánya is, Vera, anyja nyomdokain halad, mivel hisz munkája szükségességében. Már tíz éve masszőr, anyja mellett dolgozik.

Atamanova munkanapja szigorúan be van osztva. Egy percre sincs megállása. De tudnia kell minél többet teljesíteni.

Ezért reggel nyolc óra helyett már negyed nyolckor munkába áll.

Ludmila Sztjepanovna nemrég lett hatvanéves. De egyelőre szó sincs a nyugdíjról. „Aki igazán szereti munkáját, annak nem egyszerű megválni tőle” — így felelt Atamanova munkatársai köszöntésére és jókívánságaira.

A. NYIKONOV

Az óhajtott cél

(A fordító megjegyzése: A jelen cikk a csuvas vakok szervezetének történetét dolgozza fel. A csuvasok a magyarral rokon, a Szovjetunióban élő nép.)

Minden szervezet történetében vannak különösen nevezetes dátumok. Csuvasföld nemlátó lakói számára ilyen dátum 1930. március 11. Ezen a napon nyílt meg autonóm köztársaságunkban élő vakok I. közgyűlése. A körzeti szociálpolitikai osztályok 19 delegátust küldtek erre. A gyűlést V. Viktorov, az Összoroszági Vakok Szövetsége központi vezetőségének elnöke és I. Mazin, a Szociálpolitikai Népbiztosság főfelügyelője vezették. A közgyűlés megválasztotta a vezető szervet — az Összoroszági Vakok Szövetsége helyi tanácsát, élén az elnökkel, V. Sztjepanovval. Csuvasföld vakjainak egyesítése, oktatása, bevonása a társadalmilag hasznos munkába — ez a fő feladat állt a tanács előtt.

Nehéz évek voltak ezek. A teendő sok volt, de kevés a lehetőség. A körzeti központokkal a kapcsolat majdnem semmi. Felelős tisztségviselőkre

még gondolni sem lehetett, hiszen az írni-olvasni tudókat a vakok között abban az időben két kézen meg lehetett számolni. Sőt, magának az elnöknek, V. Sztjepanovnak sem volt semmiféle tapasztalata a vezetési munkában. Helyette erre a posztra ideiglenesen ki kellett nevezni az energikus T. Uban-kint.

Ez az ember, aki már néhány évig dolgozott a Tatár Vakok Szövetsége Tanácsának elnökeként, nem szeretett íróasztal mögött ülni. Gyakran kiutazott a helyiségekbe, felkutatva a lehetőségeket a vakok munkába állítására, személyesen ellenőrizte, hogy a körzeti szociálpolitikai osztályok hogyan használták fel a vakok megsegítésére szánt eszközöket, aktívát kovácsolt össze a tanács körül.

A helyi szervezet viharos fejlődése a 30-as évekhez kötődik. Ekkor rakták le a jövő alapjait. Minden lépés, bármily nehezen is tették meg, mégis az első volt az új feltételek megteremtésében a vakok teljes jogú életéhez.

1931-ben ipariskola nyílt a vakok számára Jadrin városában, ahol a vakokat nemcsak munkavégzésre tanították meg, hanem ezzel egyidőben a Braille-írásra is. Ugyanebben az évben Sihazáni faluban az Összoroszországi Vakok Szövetsége központi vezetősége támogatásával kéthónapos előkészítő tanfolyamokat szerveztek a Csuvas Vakok Szövetségének a körzetben élő dolgozó tagjai számára. Az ÖVSZ központi vezetősége által ide küldött tapasztalt tanárok sokat tettek a helyi szervezet megszilárdításáért.

Nem elhanyagolható jelentősége volt annak is, hogy 1931-ben visszatért Csuvasföldre a Kirovi Vakok Általános Iskolája 30 végzőse. Most már volt kire támaszkodni.

Az ÖVSZ tanácsának munkájában a fő akadály a vakok szétszórtsága volt. Halaszthatatlanná vált a körzeti osztályok létrehozása. De hiányoztak az anyagi eszközök. Végül T. Ubankinnak sikerült elérnie, hogy a Csuvas ASZSZK pénzügyi népbiztossága bevegyen a költségvetésbe egy cikkelyt a vakok körzeti osztályainak fenntartására. 1932-ben öt körzeti osztály alakult meg, két év múlva pedig még egy. Egykettőre javult a munka. Az osztályok kezdtek foglalkozni a nemlátók nyilvántartásával és munkába helyezéssel is. Rövid idő múlva az ipari szövetkezetek keretében több városban is műhelyek nyíltak kéfék, kosarak, kötél és tetőfedő zsindelek készítésére.

A körzeti osztályok elnökei gyakran felszólaltak a kolhoz-

elnökök tanácskozásain, az ipari vállalatok munkásainak és alkalmazottainak gyűlésein, a pedagógusok és orvosok körzeti konferenciáin.

Megismertették őket a szövetség feladataival, felhívták figyelmüket, hogy minden lehető eszközzel nyújtsanak segítséget a vakoknak a munkába álláshoz, az írás-olvasás megtanulásához, kulturális fejlődésükhöz. A tömeges agitációt szolgálta az alábbi plakát: „Az iskolán és munkán keresztül juttatjuk be a vakokat a látók közé.”

Nem volt könnyű a látássérültek nyilvántartásba vétele. Még azzal is bonyolultabb lett, hogy sok, különösen fiatal, ember szégyellte magát a vakok közé számítani. Zavarólag hatottak a vallási előítéletek is.

1932 végén a Csuvas ASZSZK Kovaly nevéű falujában kezdte meg működését egy általános iskola vak gyermekek számára. Negyven főre méretezték. Tizenkét éves korig vettek fel oda gyerekeket. A köztársaságban sok serdülő maradt ki az oktatásból. Ezért a művelődési népbiztosság 1934-ben a kozlovi körzetben iskolát hozott létre vak serdülők számára. Egy év múlva egyesítették ezt a két iskolát, de megmaradtak általánosnak. 1937-ben kezdett működni egy nyolcosztályos iskola vak gyermekek számára Csuvarlei faluban. A tanulók száma nemsokára elérte a 120 főt.

Csaknem minden körzetben szerveztek tanfolyamokat az analfabétizmus felszámolására. A körzeti szociálpolitikai osztályok felkutatták az oktatás ha-

tálya alá eső vakokat. A körzet székhelyén kifejezetten erre a célra bérelt helyiségben rendezték a foglalkozásokat. Az oktatási programot négy hónapra tervezték.

1933-ban a jadrini ipariskolában nyolchónapos tanfolyamokat szerveztek a munkásakadémiára való felvételhez, két év múlva pedig Kanasban — hathónapos előkészítő tanfolyamokat a felsőfokú oktatási intézményekben folytatandó tanulmányokhoz.

1935-ben a jadrini ipariskolát átkeresztelték oktató-termelő műhelynek. Ezzel majdnem egyidőben Bajmaskinó faluban is megnyitottak egy oktató-termelő műhelyt. Meghatározták a profilokat: kosár- és kötélkészítés. Ezen műhelyek megnyitása nagy eredmény volt a csuvas vakok munkába állításában. Mindenesetre a munkába helyezés problémája maradt a legfontosabb feladat.

A köztársasági szervezet történetében nagyon fontosak voltak a háború utáni évek. Kezdték létrehozni a körzeti-területi alapszervezeteket. Egyre szélesebb körben bontakozott ki a munka az írás-tudatlanságnak a vakok közötti felszámolásáért. Az ÖVSZ tagjai, J. Komarov és N. Gyenyiszov a CSUVAS GIZ könyvkiadó munkatársának segítségével tökéletesítették a pontírású csuvas ábécét és előkészítették kiadásra egy Braille-ábécéskönyvet csuvas nyelven. A Proszvescsenyije Kiadó 200 ilyen tankönyvet nyomtatott ki.

A szövetség tagjai közé igen sok tapasztalt, képzett szakember került a hadivakokkal.

Pozitív mozgások voltak érezhetőek a munkába állítás területén. A bedolgozó munka (bevásárló táskák kötése) megjelenésével a dolgozók száma a köztársaságban a háromszorosára nőtt. És mégis az olyan kérdések, mint új oktató-termelő műhelyek létrehozása, a régiék felújítása, nehezen oldódtak meg.

1957 augusztusában Csuvasföldre érkezett az ÖVSZ központi vezetőségének jelenlegi elnöke, B. V. Zimin. Személyesen ismerkedett meg a csuvas szervezet elnökségének munkájával, beszélgetett az emberekkel, nagy feladatokat állított eléjük.

Az ÖVSZ központi vezetőségének támogatásával 1958-ban kezdődött el a csebokszári oktató-termelő vállalat komplex építése (1962. óta működik is). 1960-ban nyílt meg a kanasi oktató-termelő vállalat, és kifejlődött a miroszlavi oktató-termelő műhely is. A hatvanas évekre lehetőség nyílt a ványoló (kallózó, nemezelő) munka felszámolására és a faháncsból készült termékek gyártásának megszüntetésére. A köztársaságban bekövetkező viharos ipari növekedéssel létrejöttek a feltételek ahhoz, hogy oktató-termelő vállalatunk állami vállalatokkal kooperáljanak. Jelenleg ezek a kapcsolatok megszilárdulnak. A csebokszári és kanasi oktató-termelő vállalatok az elektrotechnikai ipar vállalataival kooperálnak, a latürszki pedig kartonpapírból készült termékekre szakosodott. Vállalatainknál széles körben elterjedtek a termelő vakügyi segédeszközök, amelyek meg-

könnyítik a nemlátók munkáját. Intézkedéseket hoznak a szociális és foglalkozási rehabilitáció-területén. Tervezik a termelés folyamatos kiszélesítését és szakosítását.

Jelenleg nem tapasztalhatók nehézségek a vakok munkába helyezésénél. Minden dolgozni akarónak van munka. Csuvasföld vakjai az egész szovjet néppel egy sorban aktívan részt vesznek a fontos népgazdasági feladatok végrehajtásában. Erőfeszítésük nyomán a termelés évente 7 millió 500 ezer rubelt ér el.

Az SZKP területi bizottsága, a Csuvas ASZSZK Legfelső

Tanácsának Elnöksége, a Csuvas ASZSZK Minisztertanácsa, a szakszervezetek területi tanácsának elnöksége és a Kom-szomol területi bizottsága a szocialista munkaversenyben elért kimagasló eredményekért, az 1983-as év gazdasági és társadalmi fejlesztési terveknek és az ötéves terv első három évének sikeres teljesítéséért a köztársasági dicsőségkönyvben megörökítették a szocialista csebokszári és kanasi oktató-munkaverseny győzteseit — a termelő vállalatok dolgozó kollektíváját.

(Megjelent a Nasa Zsiny 1985. januári számában. Fordította Pálfi Ferenc.)

KISS JÁNOS

egészségügy

A hashajtók

A hashajtásra alkalmas gyógyszerek választéka meglehetősen széles. Ez szerencsés abból a szempontból, hogy az állandóan hashajtóval élő ember időnként — de rendszeresen — váltogassa az alkalmazott hashajtót. Sajnálatos módon ugyanis amennyire célszerű egy-egy heveny esetben (pl. gyomorrontásnál, élelmiszer-mérgezésnél, különösen hús-, kolbász mérgezésnél, stb.) a gyomor-béltartalom alapos kitisztítása, annyira káros, sőt egyenesen ártalmas az, ha valaki nap mint nap rendszeresen hashajtóval él.

Beidegzés és étrend

A legáltalánosabb, szokványos székrekedés — ami túlnyomórészt nőknél jelentkezik

— tulajdonképpen kifejezetten civilizációs betegség: attól keletkezik, hogy a bélműködést már gyermekkorban elszoktatták a normális reflextevékenységtől. Ezért ezt az alkalmas is fel kell használni arra, hogy figyelmeztessük a szülőket: a gyermek étrendjének gondos megválasztásával párhuzamosan neveljük arra gyermekeiket, hogy a reggeli testmozgást követő bőséges folyadékbevitel után kerüljön sor a rendszeres napi székletürítésre. Persze, ehhez idő — nem is kevés idő — szükséges. A székelési inger bizonyos határig akaratlagosan elnyomható, ez a kényszer azonban folyamatosan rontja a bélrendszer élettanilag jól beidegzett reflexmechanizmusát. Nagy hiba, ha már gyermek-

korban rendszeres hashajtóadagolással törekednek a széklet rendezésére. Ez a gyógyszeres beavatkozás csak tovább rontja a bélrendszer élettani reflextevékenységét.

Az orvosi felosztás megkülönböztet még ún. görcsös székrekedést, illetve időskori székrekedést. Lényegében mindkettő étrendi hibából ered, csak hogy amíg a görcsös székrekedésnél az apró, száraz, golyószerű ürüléket időnként felváltja egy-egy hasmenés és sokszor fájdalmas is a székletürítés (mindez az aranyér kialakulását is elősegíti), addig időskorban a bevitt tápláléknak mennyiségileg is csökkent volt, a sok bevett nyugtató is hozzájárul az elégtelen székletürítéshez. Annyit máris előre bocsátunk: elsősorban az étrendi hibákat kell megszüntetni.

Rostos táplálkozás

Ahhoz, hogy az étrendnek e meghatározó szerepét világosan lássuk, röviden át kell tekintenünk az emésztés folyamatát, illetve a hashajtók támadáspontját. Ismeretes, hogy a gyomorból a táplálék rövidesen a bélrendszerbe kerül; hasznosítása innen felszívódva zajlik le. A béltartalmát a bél körkörös mozgással továbbítja, amikor az a vastagbélbe, illetve a végbél tágult végső szakaszába kerül, reflexes úton kiváltódik a székelési inger. Ilyenkor az ürülék általában már csak fel nem szívódott salakanyagot tartalmaz. Azzal tehát, hogy egyre jobban finomított élelmiszereket fogyasztunk, egyben egyre kevesebb salakanyagot veszünk magunkhoz:

érthető tehát, hogy nincs kellő tömegű béltartalom, ami a székelési ingert kiválthatná. Ugyanakkor a túlzott vízfelszívódás miatt a béltartalom besűrűsödik; ezért továbbítása nehezebb.

Ha kellő mennyiségű emésztetetlen salakanyagot tartalmaz a táplálék, mindez megelőzhető. A növényi rostok, a főzelékfélék, a hüvelyesek, a gyümölcsök ballasztanyagai (a pektin, a lignin, a cellulóz stb.) a búza, a rozs korpája mindmind segít ennek az állapotnak a rendezésében. (A búzakupát már árusítják megfelelő, ehető formában.) Már napi 20–30 gramm búzakuppa fedezheti a ballasztanyagszükségletet. Az ily módon erőteljesen megnövelt térfogatú béltartalom az emésztőrendszerben kisebb nyomást fejt ki. Ennek az a rendkívüli jelentősége, hogy megelőzi a bél kóros kitüremkedéseit; e nem kívánatos tárgulatok ugyanis a bélrendszer rákos megbetegedéseire vezetnek. A rost- és ballasztanyagban víztöbblet kötődik le; ezzel megpuhul a béltartalom és megjavul a körkörös mozgás is. Ugyancsak étrendi kérdés, hogy elegendő laktóz (tejcukor) kerüljön a gyomor-bélrendszerbe, mert ez biztosítja az emésztést elősegítő bélbaktériumok fenntartását. E célra megfelelő napi 1/2 liter — nem forralt-pasztörözött tej elfogyasztása (kivéve azok számára, akiknek a laktózbontó enzimszisztémájuk nem működik megfelelően).

Természetes anyagok

Legártalmatlanabb hashajtóink az ún. sós hashajtók (ide

sorolhatjuk a keserűvizeket is). Mivel ezek elsősorban a béltartalom felhígításával biztosítják a belek megtisztítását, hatásuk hamar bekövetkezik; ha reggel, éhgyomorral bevesz valaki 2 kávéskanálnyi gyógyszerárban kapható Pulv. Caroli-t 2 deci langyos vízben oldva, már 1–2 óra múltán jelentkezik a hatás. Nem kell ártalmas mellékhatásoktól tartani, az ilyen ivókúra rendszeresen is folytatható.

Közismert — de nem kedvelt — hashajtó a ricinusolaj: ez a bélrendszer izgatásával 2–3 óra alatt fejt ki hatását. Csak jól meghatározott esetekben — pl. a fertőzött béltartalom eltávolítására — adható. Életveszélyes lehet, ha görcsös székrekedésnél, vakbélirritációnál adják! A ricinusnál is drasztikusabb hashajtókat megemlíteni sem érdemes.

Az úgynevezett növényi hashajtók előnye, hogy mód van sokféle növényi drog kombinációjára és ennek segítségével komplex hatást lehet elérni. A hashajtó hatású növényi alkotórészek legismertebbje az importált szenna levele. A magyar gyógyszerkönyvben szereplő hashajtó teakeverék a szenna levelei azonban előzetesen át vannak itatva egy vegyi anyagnak: az úgynevezett Seignette sónak az oldatával.

Az átnedvesített szennaleveleket megszáritják, majd az összetört leveleket előírt mennyiségű összezúzott édeskömennyel és bodzavirággal keverik össze. Ennél a teakeveréknél a növényi drogok hatását fokozza a Seignette só, ez a természetben is előforduló vegyianyag: • a borkősavnak a

káliummal és a nátriummal képzett kettős sója, aminek az a jellegzetes tulajdonsága, hogy a gyomor-bélrendszerből igen nehezen, szinte alig szívódik fel. Ezzel pontosan olyan hatást fejt ki — ozmotikus nyomás keltése útján — mint az előzőekben említett sós hashajtók: azokhoz hasonlóan ártalmatlan is.

A különféle hashajtó teakeverékeknek még számos: további kiegészítő alkatrésze lehet; ilyen például a rebarbara gyöktörzse, az apró-bojtorjánfű, a szappangyökér, a kamillavirág, a levendulavirág, az édesgyökér, a citromfű stb. Egy részük közvetlenül nem fejt ki hashajtó hatást, hanem emésztést elősegítő, gyulladáscsökkentő, illetve a belek nyálkahártyáját megnyugtató tulajdonságú és ily módon vesz részt az összehatás létrejöttében.

A szenna levele helyett — ritkábban — szokták alkalmazni az anyalevet (a szenna termését) is. Ugyancsak hasonló természetű, vegyileg is azonos hatóanyagokat tartalmaz a hazai bengekéreg (*Frangulae cortex*) is. Ezek a hashajtó drogok valamennyien a vastagbélre fejtik ki izgató hatásukat. Mivel ezzel együtt alhasi vérbőséget is okoznak, ezért terheseknek szigorúan tilos adni őket!

Készítmények

Szennából készül a Tisacen A+B draszté nevű készítmény, ez — a gyári ismertető szerint — kis adagban terheseknek, gyermekeknek is adható. Hasonló támadáspontú a legismertebb hashajtónk: a Fenolftalein.

Ez a vegyület Budapestről indult el PURGO néven — 1902-ben — hódító útjára.

Amennyire alkalmas arra, hogy egy-egy esetben, például az étrendi hiba folytán előállt székrekedést megszüntesse, annyira káros hosszan tartó alkalmazása. A Fenolftalein is — miként az előbb említett növényi hashajtók — a vastagbél nyálkahártyáját károsítja, ha huzamosan alkalmazzák. Pedig ebből a gyógyszerből egymilliónál több doboz fogy el nálunk minden évben! A Fenolftaleint is, a növényi hashajtókat is egyébként este célszerű bevenni, mert hatásuk kifejtéséhez mintegy 8 órára van szükség.

Szólnunk kell a paraffinolaj (és az ezzel készült vaniliás ízű tejfehér paraffinos fenolftaleinemuulzió) alkalmazásáról. Ebből is több fogy el évente 1 tonnánál! Az olaj egy kis része — huzamos alkalmazáskor — a májban felhalmozódhat és kötőszövetes burjánzást válthat ki. Ez enyhe májártalmat okoz. Emellett akadályozza a táplálékkal bekerült, zsírban oldódó vitaminok (A, D, E, K vitamin) felszívódását, ezzel vitaminhiányt is előidézhet. Az már csak enyhe mellékhatás, hogy étvágytalanságot is okoz.

Sokan esküsznek a természetes hashajtókra: így pl. az aszalt szilvára. Ez valóban hashajtó hatású, akárcsak más, sok borkősavat és cukrot tartalmazó gyümölcs (pl. szőlő, datolya, füge, stb.) A vizsgálatok során azonban kitűnt, hogy az aszalt szilva állandó fogyasztása sem veszélytelen: van benne ugyan- is egy fenolos jellegű vegyület,

amely a fenolftaleinnél leírt károsodást okozhatja.

Mielőbb változtasson étrendet az, aki naponta vagy rendszeresen hashajtót használ. A ballasztanyagok bevitele azonban fokozatosan történjék, mert a hirtelen terhelés teltség, puffadság, felfúvódás érzetét kelti.

zene

PÁLFI FERENC

A Landini együttes Debrecenben

Zenei életünkben az utóbbi kb. másfél évtizedben két új irányzat figyelhető meg. Az egyik a népzene felé fordulás, a népi hangszerekben rejlő lehetőségek kihasználása, elsősorban modern és klasszikus versek megzenésítésénél. A másik, a középkori és a reneszánsz zene felélesztése, a korabeli hangszerek elkészítése és megszólaltatása. Ez utóbbiból kapott ízelítőt az a mintegy százötven debreceni sorstárs, akik április 27-én délután eljöttek a város központjában lévő Pódium Terembe.

Megyei szervezetünk elnökségének meghívására ugyanis ellátogatott hozzánk a Landini Együttes.

Csengeri József titkár üdvözlő szavai után kezdetét vette a műsor, amely történelmi időben rendkívül széles skálát fogott át, ugyanis az első számok a XIII., a befejezők pe-

dig a XVIII. századból származtak.

Ezek a darabok bizony nem nagyon ismertek a nagyközönség körében, így szükség is volt a műsorközlő ismertető szavaira. A téma hiányos ismeretével magyarázható, hogy az első számokra kissé hűvösen reagált a hallgatóság. Bezzeg megváltozott rögtön mindenkinek a hangulata, amikor felcsendültek a Carmina Burana vidám részletei.

Az együttes bőséges válogatást nyújtott ezekből a jókedvű diákdalokból. Bár az első részleteket eredeti latin nyelven szólaltatták meg, így a többség számára nem volt érhető, de a zene kifejező ereje hatott, és ez rögtön meg is érződött a közönség reagálásán. A zenészek éltek is mindjárt az alkalommal, a műsorközlőbe kétszer is belefojtották a szót, hogy újabb és újabb vidám dalokkal fokozzák a hangulatot. Most már a szöveget is magyarul énekeltek. Erre már igazán felcsattant az első igazán lelkes taps.

Ezután néhány Monteverdi-darab következett igen szép előadásban. A hallgatóság nagy tapsa volt érte a jutalom. Ugyancsak sikere volt egy nagyszerű fuvolaszólónak is.

A következő számokkal már hazai vizekre értünk. Balassi-versek szólaltak meg kísérettel. És mi mással fejezhették volna be fellépésüket méltóbban fővárosi zenészeink a hajdúság fővárosában, mint egy fergeteges ritmusú hajdútáncsal. Fel is csattant erre a vastaps, amelyet az együttes ráadásával köszönt meg.

Nagyon szép élményben volt részünk ezen a hűvös, borongós, őszi tavaszi délutánon. A kb. hat éve működő együttes jó felkészültségről, biztos hangszerkezelésről, az illető kor és zenéje alapos, mélyreható ismeretéről tett tanubiznyságot. Valamennyiünk érzését fejezte

ki Rózsa Dezső, amikor a műsor végén megköszönte a Landini Együttesnek, hogy ellátogatott hozzánk, és kifejezte reményét, hogy ez nem lesz az utolsó találkozásunk velük, és jövőre is ugyanilyen érzésekkel fogjuk elhagyni hangversenyük után a termet.

TÁJÉKOZTATÓ

a látássérült zeneszerzők nemzetközi versenyéről

A látássérült zeneszerzők harmadik nemzetközi versenyét idén rendezték. Ezt háromévenként tartják. Finanszírozója a Cseh Rökkantak Szövetségének Országos Bizottsága, együttműködve a Cseh Zeneszerzők és Előadóművészek Szövetségével és a Cseh Zenei Alapítvánnyal. Ezt a versenyt mindig kiemelkedő események, vagy évfordulók tiszteletére rendezik.

A verseny célja, hogy demonstrálja a látássérült zeneszerzők sajátos hozzájárulását a mai zenei élethez és a zenei hagyományokhoz, de célul tűzi ki azt is, hogy összehasonlítsa a résztvevő országok látássérült zenészeinek művészi színvonalát.

A verseny egyedülálló és világszerte népszerű. A látássé-

rült zenészek második nemzetközi versenyén 35 zeneszerző — közülük 31 külföldi — 78 művel szerepelt.

Az ez évi harmadik versenyre 50 zeneszerző 14 országból (Szovjetunió, Bulgária, Magyarország, Lengyelország, Románia, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Belgium, Dánia, Franciaország, Norvégia, Nyugat-Németország, Spanyolország és Chile) 58 művel nevezett be.

Hazánkat az 1984-ben elhunyt Kékesi János kecskeméti zeneszerző oboa-klarinet zongorakíséretes koncertje képviselte.

Az első három helyre NDK-beli, szovjet és spanyol látássérült szerző kompozíciója került. A művek az előadóművészek versenyén kerültek közönség elé.

TÁJÉKOZTATÓ

látássérült előadóművészek nemzetközi versenyéről

A látássérült művészek csehszlovákiai nemzetközi versenyének hagyománya 1973-ra nyúlik vissza. Az első verseny nemzeti keretek között zajlott le. Ezt 1975-ben követte az első nemzetközi vetélkedő, me-

lyen NDK-beli, lengyel és magyarországi zenészek vettek részt. A látássérült zenészek második nemzetközi találkozásán külföldről nyolcan (Szovjetunió, Lengyelország, Bulgária, Magyarország, Spanyolor-

szág) és 12-en Csehszlovákiából vettek részt.

A verseny költségeit mindig a Cseh Rokkantak Szövetségének Országos Bizottsága vállalja, a szervezést is ő látja el. A patronálók között van a Cseh Kulturális Minisztérium, a Cseh és Szlovák Oktatási Minisztérium, a Cseh Zenei Alapítvány és a Csehszlovák Hangszereket Gyártó Vállalat.

Az első három verseny szervezésének gyakorlati részét a fiatal Látássérültek Prágai Konzervatóriuma vállalta magára, ahol a versenyt lebonyolították (később ezt a Prágai Művészek Házába helyezték át.)

A találkozót három évenként rendezik meg, kiemelkedő események alkalmából, — ezek vagy a szövetség életében jelentősek, vagy általános kulturális és társadalmi események.

A vetélkedő célja az, hogy a vak zenészek előadómódjának színvonalát és érettségét, koncerteken összehasonlítsák.

A verseny szakmai színvonala magas. Rendszeresen vesznek részt rajta látássérült előadóművészek a Szovjetunióból, Angliából, Spanyolországból, Hollandiából, Franciaországból, Japánból és más országokból.

Ez évben a negyedik verseny március 3 és 10 között Máriánské Laznéban, jól ismert nyugat-bohémiai fürdőhelyen, a híres Chopin zongorafesztivál színhelyén volt.

Magyarországot Lakatos Tamás sorstársunk képviselte, aki 1984-ben szerzett tanári diplomát a Zeneművészeti Főiskolán Krause Annamária osztályában. Zongoraművész sorstársunk műsorán Bartók, Cho-

pin, Haydn, Ravel és Smetana művek szerepeltek. Lakatos Tamás idén harmadízben vett részt a vetélkedőn. A 10-ik helyen végzett, itt mondjuk el, hogy az első 9 helyezett került a döntőbe.

Természetesen a jövőben is nagy érdeklődéssel várjuk fiatal zeneszerzőink és előadóművészeink nemzetközi rangú megnyilatkozásait.

SZERKESZTŐSÉG

Előadás Kossuth Lajosról

Különleges kulturális eseményre került sor 1985. május 19-én a szövetség kiselőadójában. Kossuth Lajos unokaöccse, Hoittsy Andor tartott előadást.

A résztvevők nagy figyelem-

mel hallgatták az idős — kilencvenes éveiben járó — időnként elcsukló hangú előadót. Eddig még sehol nem hallott vagy olvasott adatokkal, történetekkel lettünk gazdagabbak.

Hoittsy Andor családi dokumentumokat, valamint irattári anyagokat kutatott fel. Előadásában ezek leszűrt eredményét adta tovább. A szóbeli ismeretetést csak színesítette a nem mindennapi kiállítás. Magneto-

fonról Kossuth Lajos hangja is megszólalt.

Köszönjük Hoittsy Andornak, hogy elfáradt hozzánk és további kutatómunkájához jó egészséget és sok sikert kívánunk.

II. Rákóczi Ferencre emlékezünk!

Mint ismeretes, ebben az esztendőben ünnepeljük II. Rákóczi Ferenc halálának 250. évfordulóját. A szövetségben — 1985. május 26-án — Bódi Emese előadását hallgathattuk meg történelmünk kimagasló személyiségéről.

Igen széles intervallumban vizsgálta Rákóczi személyét és korát az előadó: a Szatmári békétől napjainkig. E sokatmondó vállalat bőséggel teljesítette is. Ezért részletes elemzésre nem is törekszem — túl terjedelmes lenne, külön tanulmányt érdemelne, de főbb vonalát igyekszem követni, hogy olvasóim egységes képet kaphassanak e nívós műsorról.

A Rákóczi szabadságharc (1703—1711) bukása után a fejedelem emigrációba kényszerült. Franciaországban — 1716-ban — jelent meg (francia nyelven) az „Emlékiratok” c. műve, majd 1719-ben Törökországban (latin nyelven) a „Vallomások”. Mindkét írás (az első kimondottan politikai célzatú) a későbbi kutatások bázisát adta.

Az 1848—49-es polgári forradalom és szabadságharc idején a honvédek nagy tisztelettel emlékeztek Rákóczira; Vasvári Pál szabadságharcosát is róla nevezték el.

Az 1860-as években egy komáromi kisnemesi család fia, a dualizmus későbbi történetírója, hadtörténész — Thaly Kálmán — foglalkozott tüzetesen Rákóczival. Nagy gyűjtőmunkát folytatott, de összefoglaló előadása mégis sikertelen volt.

Gyulai Pál találóan mutatott rá hiányosságaira: Olyan munkát végzett, mint aki mindent összegyűjtött a főzéshez, mégis nyersen maradt az étel.

Thaly — Tisza-párti politikus — a köznemességet tartotta a magyarság támaszának — így látta Rákóczi is. A politikától visszavonult történész Pozsonyban az 1707-es dunántúli hadjáratot kutatta. Erről megjelent írásában reálisan ábrázolta a szegénylegények és urak, a protestánsok és katolikusok közötti ellentéteket. Rávilágított arra is, hogy a trónfosztás után a bomlás jelei mutatkoztak meg. Az „Emlékiratok”-t Thaly nem szerette, mert elképzeléseinek ellentmondott. Rákóczi ugyanis e művében a nemesség, a polgárság, a papság és a végvári katonák közötti feszülő ellentéteket elemezte.

Rákóczi hamvait 1906-ban hozták haza a Kassai Dómba. Ady Endre írta ekkor, hogy illetéktelenek foglalták el a helyet a fejedelem koporsója mellett és az illetékesek oda sem jutottak.

1909-ben Thaly Kálmán elhunyt. Szegfű Gyula — aki „Száműzött Rákóczi” címmel 1913-ban adta közre kutatásai eredményét — gyökeresen szakított a Thaly hagyományokkal. Délibáb kergetőnek tartotta Rákóczit, mozgalmát irreálisnak. Felháborodást váltott ki nézete, de alapos cáfolói nem akadtak.

Összefoglalva: 1867-ig haladó

tendencia mutatkozott a Rákóczi hagyományok megítélésében 1867—1945 között Szegfű Gyula objektivitása kiemelkedő. Hómann Bálinttal közös munkájában állapította meg, hogy Rákóczinak jobbagypolitikája volt. Felszabadulásunkig e mellett azonban több helytelen, sokszor nacionalista megítélés is volt.

1948-ban, Vass István fordításában jelent meg az „Emlékiratok”. Ebben a fordításban világosan olvasható — a történetíró feladata az, hogy egy nép életébe adjon betekintést. Tömegekről írjon a tömegeknek!

A közelmúltban a Vas megyei Levéltárban 30 Rákóczi levél került elő. A levelek feldolgozását Várkonyi Ágnes végezte. Benda K.—Várkonyi Á.—Köpeczi B. az újabb kutatások eredményeként a Rákóczi szabadságharc indíttatását 1636-tól számítják, Buda visszafoglalásától. A török utáni idő berendezkedése mind a magyarokat, mind a Habsburgokat foglalkoztatta. A francia felvilágosodás szele is érezte hatását.

Az 1976—85 közötti történetírás egy nagy változással is szolgál a Rákóczi kor megítélésére vonatkozóan. Nem Rákóczi szabadságharcáról beszél, hanem Rákóczi államáról, mert tulajdonképp az állami szervezet megvolt a trónfosztást követően.

Ezzel a megállapítással ért véget Bódi Emese elemző előadása. A program szerves része volt azonban még a Pasztorek Színjátszó Csoport tagjainak versösszeállítása. A témához szorosan kapcsolódó, az

előadó által találóan kiválasztott művek a következők voltak.

Ady Endre négy kuruc verséből kettő hangzott el Pál István interpretációjában, majd Horváth Zsuzsa Vörösmarty „Mikes búja” c. versét mondta el. Kölcsey Ferenc: „Rebellel vers”-ét Horváth Mária előadásában hallhattuk, végül Király Margit „Buga Jakab énekét” adta elő.

Az előadásnak a Landini Együttes korabeli zeneszámok hangulatos megszólaltatásával adott keretet.

Köszönjük Bódi Emese tudományos színvonalú, sok eredetit nyújtó, érdekesítő előadását. Reméljük, hogy buvárkodó kedve nem csökken és Rákóczi-ról, valamint e korról újabb adalékokat tudhatunk majd meg későbbi előadásából.

Jó munkát kívánunk mind-ehhez!

Felhívás Braille írás és olvasás versenyére

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége tagjainak Braille írás-olvasásversenyt rendez 1985. november 17-én (vasárnap) de. 10 órakor a szövetség székházában.

Versenyezni lehet külön-külön írásból és olvasásból illetve mindkettőből is.

A jelentkezést írásban kérjük. Határideje: 1985. október 15.

BAKOS LÁSZLÓ

VAK KÖLTŐK VERSEI

Egy titok magamból

<i>Szívem eped a város fekete Piszka alatt szunnyadó</i>	<i>S vele, álmokat szövök a télben,</i>
<i>álmokért</i>	<i>Tavaszbán, nyárban, őszben szabadon</i>
<i>S az Élet, e tréfás edeni kert Égfelé szökkenő fái között</i>	<i>Burjánhó, nagy Örök Szerelemről.</i>
<i>Vágyaktól illatosan rezg az est. És itt, az illatos szálfák között</i>	<i>Közben a kacagó Boldogságnak Halványszínű szirmati epedem</i>
<i>Magam játszom bujósít a Fénnyel,</i>	<i>S örülök, hogy van maroknyi hitem —</i>
<i>Kiről azt hiszem, szeretem hévvél.</i>	<i>És hinni tudok ilyen csodáknak.</i>

JUHÁSZ IMRE

VAK SZERZŐK ELBESZÉLÉSEI

(Az 1984. évi Irodalmi Pályázat prózai kategóriájában IV. díjjal jutalmazott pályamunka.)

Ez a nap is mint a többi, az ébresztőóra csörgésével kezdődött. Gyorsan fölkeltem és a borotválkozás, mosakodás, majd az öltözködés befejeztével elindultam a buszra. Egy órai utazás után megérkeztem a városba. Hosszú évek óta mindennap megteszem ezt az utat az otthon és a munkahely között. Mindennap ugyanazok az arcok, ugyanazok a hangok, csak a beszélgetés témája változik az elmúlt nap eseménye, vagy az aznapi program szerint.

A buszon mindenki ismerős. Mindenki mindennap utazik a munkahelyre és mivel a végállomáson szállok fel itt mindenkinek megvan a szokott helye. Mindenki mindennap ugyanarra a helyre ül és mindenkinek mindennap ugyanaz a szomszédja.

Ez az egyhangúság a városba érve feloldódik, bár itt is sok a megszokott esemény. A járdán az emberek munkába sietnek és amint találkozunk, itt is, ott is egy-egy ismerős. Vannak akikkel szinte naponként mindig ugyanazon a helyen találkozom. Sokan ismernek a városban, én viszont keveset ismerek közülük, csak a hangjukról, amikor rámköszönnek...

Egy napon története

Nem tudom, hogy kik azok, csak azt, hogy tegnap is, tegnapelőtt is és ki tudja már mióta mindennap köszönnek.

A mai nap valahogy mégis más mint a többi. Valahogy másként kezdődött. Nem rég kelt föl a nap és még alacsonyan van. Éppen szembe süt velem. A vörös fénytől mely szemembe vetődik még rosszabbul látok mint máskor. Ezért még óvatosabb vagyok, mondhatnám azt is, hogy sokkal bizonytalanabb.

Keskeny utcakereszteződésen kellene átmennem. Az útra nincs zebra festve. Lámpa sem jelzi, hogy mikor szabad az út. Megállok, lábammal a járdaszegélyt tapogatom, közbe jobbra-balra figyelem a közlekedő járműveket. Hirtelen valaki belém karol.

— Tessék jönni — mondta egy kedves női hang és elindultunk, majd mikor átértünk újra megszólalt, — Föl lehet lépni. — és elengedte a karomat.

— Köszönöm! — mondtam hálásan és még akartam valamit mondani, de mivel a köszönömre nem kaptam választ, megálltam és visszaneztem, a kedves ismeretlen az út másik szélén akkor lépett fel a járdaszegélyre és folytatta útját. Nem tudom, hallotta-e, hogy megköszöntem a segítségét, ha nem akkor álljon itt e pár sor az ő tiszteletére köszönetként.

Ha korán reggel ilyen vagy ehhez hasonló esemény történik velünk erre szoktuk azt mondani: „Ez a nap is jól kezdődött.” Én anynyiban változtatnám meg ezt a mondást, hogy nem jól, hanem szépen... De lássuk a folytatást.

Megyek tovább a helyijáratos buszmegálló felé. A nap egyre szórja szemembe vörös sziporkáit. A közvilágítási hálózat tervezőinek legyen „hála” mióta a lámpaoszlopokat a járda közepére állították, azóta a vak ember számára a járda sem biztonságos közlekedési terület. Azóta sokkal több óvatosságra van szükségünk, mert az emberek kitérnek útunkból, hogy össze ne ütközzünk, de a lámpaoszlop marad...

Eljutottam a buszmegállóig, hol most is mint mindig nagyon sok ember várakozik. Lassan mentem tovább, figyelve arra nehogy valakivel összeütközzek. Hirtelen valami kemény

tárgy ütését éreztem a homlokomon. Az emberek figyeltem és megfélemedkeztem a lámpaoszlopról, melyből három is áll a buszmegállóban a járda közepén. Nekiütköztem. Amig szemüvegemhez kaptam, hogy le ne essen, mellettem harsány nevetést hallottam. Amikor szemüvegemet megigazitottam, láttam, hogy a fal mellett, tíz-tizenkét év körüli kislány állt egy asszony mellett, aki nyilván az anyukája volt. A kislány nevetett.

— Nem láttál még vak embert? — kérdeztem halk, nyugodt hangon, mintha ez lenne a világ legtermészetesebb hangja ehhez vagy az ehhez hasonló kérdéshez.

A kislány nem válaszolt, abbahagyta a nevetést én azonban amikor láttam, hogy nem kapok választ, az előbbi nyugodt hangon folytattam:

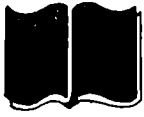
— Én viszont láttam ma egy nagyon buta kislányt, aki az anyukájával várta a buszt és azon nevetett, hogy egy vak ember nekiment a lámpaoszlopnak.

A kislány mellett álló nő gyorsan elkapta a kislány kezét és elsiettek. A körülálló harsányan fölnevettek de nem rajtam és ez így a jó.

A munkahelyen folyt a mindennapi élet. Mindenki tette a dolgát. Hozzám mindenki kedves volt, megértő mint mindenkor. Főnökömmel találkoztam és mondtam, hogy kaptam egy idézést, tíz órakor hivatalos ügyben el kell mennem. Engedélyezte. Elmentem. Erősen süttött a nap. Óvatosságból a fal mellett mentem kezemmel néha megérintve a falat, hogy el ne távolodjak tőle. Úgy éreztem, hogy a fal mellett biztonságosabb a közlekedés. Az első utcasarokhoz közeledve hallottam hogy a sarok másik oldaláról sietős, erélyes léptek közelednek. Még óvatosabb lettem. Az erélyes léptek gazdája egy lépéssel megelőzött. Egy lépésre voltam a sarokhoz, amikor szembefordult velem és nekem ütközött. Megálltunk mind a ketten. Főlnéztem rá. A százyolcvan centim-mel törpének éreztem magamat mellette. S mielőtt annyit mondhattam volna, hogy: „bocsánat”, rámförmedt:

— Nem tud vigyázni, marha?...

— De tudok, — feleltem nyugodtan, — csak nem gondoltam arra, hogy ekkora állattal találkozok.

Az óriás még morgott valamit, de azt már nem értettem, mert rohant tovább az ellenkező irányba.

A hivatalba, ahova az idézésem szolt, vas-kos szárnyas ajtón léptem be, ahol széles, de meglehetősen sötét folyosó fogadott. Sokan várakoztak a folyosón mindjárt a bejáratú ajtó közelében, ahol mindenkitől a személyigazolványát kérte egy érdes női hang, melynek gazdája egy tolóablakon nyújtotta ki kezét az igazolványokért, majd utána újra kinyitotta és kemény, nem éppen bizalomkeltő hangon adott információkat, hogy ki hova menjen. Beálltam a várakozók közé és ott topogtam amíg sok került rám.

Odaadtam igazolványomat és az idézést, amit jól megnézett az illető nő és azt mondta, hogy a tanácstól hozzak még egy igazolást és akkor jöjjenek vissza. Ezzel az idézést és az igazolványomat kinyújtotta az ablakon.

Mikor el akartam venni az igazolványomat, mellé nyúltam mire ő borzalmas rikácsolással rámförmedt:

— Mi az? ... Még nem is lát?

Kissé megdöbbsentem erre a hangra, mely úgy hangzott mintha bűn lenne az, ha valaki nem lát, majd így feleltem:

— Hogy nem látok, az az én bajom. Hogy ilyen szemtelen személyeket ültetnek egyes hivatalokba, az az ügyfelek baja. Viszontlátásra!

A hátammögött sorbaálló emberek akik eddig halkán beszélgettek, most elhalgattak és döbbsenten figyeltek, amint a fal mellett elindultam az ajtó felé és amikor látták, hogy tapogatva keresem a kilincset az egyik közelálló odalépett és kinyitott az ajtót.

Kár lenne tagadni, hogy kissé felzaklatott az előbbi eset. Hamar túltettem magamat rajta. Mikor az utcán a járda aszfaltját éreztem a lábam alatt, már csak úgy gondoltam rá, mint egy rossz álomra, melyből felébredtem.

Elgondolkoztam azon, hogy még mennyi ilyen és ehhez hasonló eset fog megtörténni velem és azokkal akiknek sorsa hasonló az enyémhez? Majd arra gondoltam ha egyeseknek hivatalt ad az isten, legalább egy kis emberséget is adna hozzá. Mennyivel könnyebb lenne így az élet?!

Siettem vissza a munkahelyemre, ahol egészen más világ fogadott. Nem túlzás ha azt mondom, hogy más világ, mert valóban az és ezt a világot részben magam alakítottam olyanra, amilyen lett. De nem volt könnyű a kezdet. Ehhez az előzmények is közrejátszottak. Leginkább talán az, hogy másfél év alatt én voltam a negyedik ember, aki odaállt arra a munkahelyre és mindannyian hozzám hasonló sorsúak. Talán arra gondoltak, hogy én is ott maradok pár hónapig, aztán tovább állok. Nem tudom... ezt soha nem kérdeztem meg, erről soha nem beszéltem senkivel.

Őszintén bevallva, nem éreztem jól magamat. Úgy éreztem, hogy egy gép vagyok, éppen olyan mint a telefonközpont bármelyik gépegysége, mert azt nem kell megszólítani. Egy gombnyomásra vagy egy tárcsajelzésre engedelmeskedik. Engem sem szólított meg senki. Utasításokat kaptam, amit végrehajtottam.

Két év telt el így, amíg valaki a nevemen szólított. De hol van ez már?!... Nem azért mondom így mert sajnálom, hogy elmúlt, de az előbbi eset eszembe juttatta.

A munkahelyemen, ahova sem az otthon, sem az utca gondjait nem viszem magammal egy más élet kezdődött. Már nincsenek utasítások csak kérések. Ezt nem csak hivatal beosztottjairól, hanem a velük kapcsolatban álló külső ügyfelek részéről is ugyanúgy elmondhatom. Ha valaki felhív és elkezdi mondani a problémáját már tudom, hogy kivel akar beszélni. Akik gyakran hívnak bennünket, úgy beszélünk mintha régi ismerősök lennének, bár soha nem találkoztunk. Minden kérést, kevés kivételtől eltekintve egy-egy rövid köszönőm-mel nyugtáznak.

Mire a munkaidő végét jelző csengő megszólalt, már nyoma sem volt bennem a délelőtti események okozta érzésnek.

Mindennap ilyenkor szoktam bevásárolni. Most is oda indultam. Bemegyek a buszmegállóval szemben a csemegeüzletbe. Felveszem a kosarat, majd az árukkal roskadásig megrakott polcokon keresgélek. Nem találok amit venni akarok. Odalép mellém a bolt eladótanuló lánya és kedvesen megszólít:

— Segíthetek?

— Igen. Köszönöm! — mondtam aztán soroltam az árukat ő pedig szorgalmasan rakta a kosaramba. Amikor minden a kosárban volt a pénztárig kísért, ahol a pénztárosnő egyenként rakta át az árut egy másik kosárba s közben mindegyiknek az árát beütötte a pénztárgépbe ami a végén egy összegbe jelezte, a pénztárosnő pedig hangosan mondta a fizetendő összeget.

Százassal fizettem s amíg a pénztárosnő kiolvasta a visszajáró összeget a tanuló lány a szatyorba rakta az árut, közben a pénztárosnő megfogta a kezemet és beletette a visszajáró aprópénzt.

Ebben a pillanatban Török bácsi jutott eszembe a boltosunk, aki gyermekkoromban ha el-

küldtek a boltba, mindig így tette kezembe a visszajáró aprópénzt és összecukta az ujjaimat aztán azt mondta:

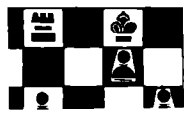
— El ne veszítsd!

A pénztárosnő nem csukta össze az ujjaimat és nem is figyelmeztetett, hogy el ne veszítsem, de így is jól esett a figyelmissége.

A pénzt gyorsan a zsebembe tettem és a kijárat felé indultam. A tanuló lány várt rám. Kinyitotta az ajtót és amikor kiléptem kedvesen figyelmeztetett:

— Egy lépcső lefelé.

— Köszönöm! — feleltem aztán siettem a buszemgálló felé, onnan haza, ami megint egy más világ.

LAK ISTVÁN

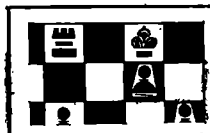
Budapesttől Orsováig

1985. május 28. és június 2. között a Vakok és Gyengénlátók Wesselényi Sportköre Turista Szakosztályának egy csoportjával aldunai kiránduláson, üdüléseken vettünk részt. Vizi járművünk a Szocialista Forradalom nevű üdüőlőhajó volt.

Egy napfényes, nyári, meleg keddi napon délelőtt 11 óra körül szálltunk fel a hajóra. Mindenki elfoglalta kényelmes kabinját, és vizsgálta, hogy milyen pihenő hely lesz benne. Ezután Kívés Sándor, az üdüőlőhajó programszervezője bemutatatta Szabó László Csaba hajóparancsnokot és G. Varga Istvánt az üdüőlők vezetőjét, valamint pár mondattal a sze-

mélyzetet. Majd a hajó néhány adatát mondta el. A jármű hossza 78,5 m, szélessége 11 m magassága 10,5 m. 200 személynek nyújt kényelmes üdülést a hajó. Ezután ismertette a házirendet. Néhány perccel elmúlt már dél, amikor elindultunk a Belgrád rakparti hajóállomásról. A tájékoztatást, az ismereteket jól hallhattuk a kabinokban lévő hangszórókból, melyhez hasonló készülékek szinte mindenütt voltak a hajón, még a fedélzeten is. Egyszer csak örömmel hallottuk a felhívást hogy „Kérjük kedves vendégeinket, fáradjanak az ebédlőbe! Mindenkinek jó étvágyat kívánunk!” A kezdeti izgalmak után jól esett a

finom, ízletes ebéd a hajó kényelmes, tiszta ebédlőjében. Már délutánra járt az idő, amikor magunk mögött hagytuk fővárosunkat. A következő órákat a legtöbbször a fedélzeten napozással töltötték. Természetesen, ha valamilyen nevezetesebb település vagy szép táj mellett haladtunk el, ezekről Kívés Sándor elmondta a legfontosabb tudnivalókat. A Duna bal partján a hosszan elnyúló Csepel-sziget húzódik. A jobb parton feltűnt Százhalombatta. Ennek a fiatal városnak határában épült fel hazánk egyik legnagyobb hőerőműve és a kőolajfinomító. Majd Ercsi következett. Ebben a helyiségben élt gyermekkorában Eöt-

vös József (1813—1871) író, politikus, miniszter, akit itt is temettek el.

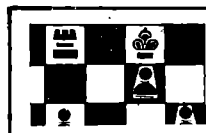
A községben cukorgyár is működik. Később Rácalmás térségébe érkeztünk, amely régen híres búcsújáróhely volt. Ebben a községben, hasonlóan más Duna-menti településhez sok szerb lakos élt, akik a törökök elől menekültek hazánk területére. A szerbeket a latin reatin nevükből régen rácoknak nevezték. A szerb lakosokra utal néhány település kezdőneve: Rácalmás, Ráckeve, Ráckeresztúr stb. Nemsokára a magas löszparton feltűntek a ma már 62 000 lakosú Dunaújváros házai, majd üzemei. Később az ősi átkelőhely, Dunaföldvár következett. Itt vasúti és közúti híd teremt összeköttetést a Dunántúl és az Alföld között. A nagyközségben több műemlék található. Dunaföldvárott nevelkedett Magyar László, a neves Afrika-kutató, róla nevezték el a helyi gimnáziumot. Itt temették el Beszédes Józsefet (1786—1852), a múlt század első felének kiváló vízépítő mérnökét. Majd később a 15 000 lakosú Paks következett, amely nemrég kapott városi rangot. A város határában épült fel hazánk első atomerőműve. A „Nagy ezüst országút” mentén eddig csak a bal parti részén húzódott sikság, a Sió betorkolása után a jobb parti rész is hasonló képet mutatott. Ez utóbbi oldalon terül el a híres vadrezervátum, a gemenci erdő. E szép táj után a bal parti Baja térségébe értünk. A 40 000 lakosú Baja a magyarországi Duna-szakasz egyik legjellegzetesebb

„vizi városa”, amely a környék gazdasági és kulturális központja. A településen sok műemlék van. Baja egyik terein látható Jelky Andrásnak (1730—1783) a város nagy szülöttjének, a világjáró utazónak a szobra, Medgyessy Ferenc alkotása. A bajai vasúti és közúti híd alatt áthaladva Mohács felé utaztunk. Estére járt már az idő, amikor e város elé értünk, amely nevének hallatára a mohácsi tragédia jut eszünkbe. Később a baranyai hegyek és a felhők mögött eltűnt a nap. Este érkeztünk az első jugoszláviai kikötőbe, a bal parti Bezdanba. Ez a bácskai mezőváros régóta lakott hely. Hajónk innen 10 óra után indult tovább. Közben vidám, táncos ismerkedési est volt. Majd pihenőre tértünk, a hajó álomba ringatott bennünket. Bár az első éjszaka még szokatlan volt a mozgás, így a legtöbben keveset aludtunk.

A második nap reggel 6,45 órakor, és a következő napok is ebben az időpontban a kabin hangszórójából vidám zene ébresztett bennünket. Majd a programszervező kedves hangon kívánt jó reggelt, köszöntötte a névnapjukat ünneplőket. Ezután elmondta a várható időjárást és ismertette a napi programot. Végül reggeli tornára hívta a vendégeket. A Dunán már ekkor nagyjából keleti irányban utaztunk. 9 óra után érkeztünk Újvidékre (Novi Sad). A Duna magas vízállása következtében hajónk csak manőverezés után tudott áthaladni az alacsonyra épített Tito-híd alatt. Miután a kikötés a tervezett helyen sikerült, kiszálltunk a

hajóból és délelőtt városnézés következett. A 210 000 lakosú település lélekszámát tekintve Jugoszlávia hatodik legnagyobb városa. Újvidék, a Bácska legdélebbi pontján, a Duna bal partján, az erdőkkel borított Fruska Gora hegységgel szemben fekszik. A város az autonóm Vajdaság székhelye. A Vajdaság területén él a kb. fél milliót kitevő jugoszláviai magyarság 75%-a. Az ottani magyaroknak Jugoszlávia egyenjogúságot, önálló kulturális tevékenységet, kiterjedt nyelvhasználatot biztosít. Az újvidéki Rádió és TV adásának egy részében magyar nyelvű műsorokat sugároz. A Vajdaság magyar lakta településeinek nyelvünkön tanulhatnak a diákok. Újvidéken működik a Fórum nevű magyar nyelvű könyvkiadó, de újságok is jelennek meg nyelvünkön. A település régtől fogva lakott hely volt. A város péterváradai részén jelentős római kori őrhely vigyázta a birodalom határát.

Pétervárad a középkorban hazánkhoz tartozott egészen 1526-ig, akkor foglalták el a törökök, akikről csak 1688-ban tudták visszafoglalni az erődöt az osztrák császári csapatok. Ezután kezdték meg ott a ma is látható hatalmas erőd-rendszer kiépítését. A várral szemben lévő település gyorsan fejlődött és 1748-ban szabad királyi városi rangot kapott. Ettől az időponttól kezdve nevezték Újvidéknek. A város 1918 óta Jugoszláviához tartozik. Először a város péterváradai részébe mentünk, amely a Duna jobb partján van. Ez a hatalmas erőd a XVIII. századi osztrák várépí-

tésnek talán legnagyobb és legépebben megmaradt alkotása. A 112 ha területen fekvő hatalmas várban egészen 1951-ig katonaság állomásozott. Azóta az idegenforgalom és a művelődés szolgálatában áll ez a régi intézmény. A várban a sok látnivaló között egy érdekes barokk óratorony van. Ebéd után kisebb csoportokban szabad program következett. A mi csoportunk délután még egy ideig folytatta a városnézést. Ennek során idegenvezetőnk, Péczkáné Kovács Mária nagy felkészültséggel, hozzáértő lelkes magyarázatával mutatta be a belvárost. Ennek központjában van a neoreneszánsz stílusban épített tornyos, oszlopdíszes városháza. Ezzel szemben emelkedik a múlt század végén újjáépített neogótikus stílusú római katolikus nagytemplom, a „katedrál”. Ennek tetejét színes Zsolnay kerámiai cserepek fedik. Amikor bementünk igen szép templombelső tárult elénk. Az oltáron Szent István és Szent László szobra látható.

Az egésznapos séta után este részt vettünk a hajó preszszójában rendezett vetélkedőn. Ennek kérdései között földrajzi, történelmi, irodalmi, zenei feladványok és ügyességi játékok is szerepeltek. Az asztalok mellett helyet foglalók között 13 csapat versenyzett, köztük szerepelt a mi héttagú együttesünk is. Az izgalmas verseny végén örömmel fogadtuk a csapatoktól a győztesnek kijáró tapsot, és természetesen a szép nagy tortát is. Közben este 8 óra után indultunk tovább az Al-Duna felé.

A harmadik nap, reggel hat

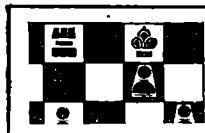
óra tájban szólalt meg először Kívés Sándor hangja, akkor már Galambóc térségében jártunk.

Galambóc várának romjai a jobb parton láthatók. E vár törökellenes harcáról szól Arany János, Rozgonyiné című költeménye. Galambóccal szemben az egykori magyar őrhely, László várának ramjai láthatók. Ez már Románia területén van. Hiszen a bal parti települések Gradiste térségétől kezdve egészen végig ehhez az országhoz tartoznak.

Mielőtt elérnénk az egyre magasodó hegyeket tekintsük át röviden az Al-Duna szabályozásának történetét. A Duna első szabályozása Széchenyi István (1791—1860) nevéhez fűződik. A szabályozás tervét és munkálatait Vásárhelyi Pál (1795—1846), a reformkor vízi mérnöke végezte. Az 1937-re elkészült rendezés után biztonságosabbá vált a hajózás ezen a veszélyes szakaszon. A tervezett építkezést Széchenyiék nem tudták befejezni. Az újbóli munkálatok csak a múlt század 90-es éveiben folytatódtak. 1896-ra készült el a Vaskapucsatorna. Ezen a korábbi veszélyes szakaszon ezután biztonságos lett a közlekedés. Az építkezések megkezdésében, irányításában kimagasló érdemeket szerzett Baross Gábor (1848—1892) közlekedési miniszter, aki a gőzhajózás fejlesztéséért nagyon sokat tett. 1896-tól kezdve felfelé jövet, — hegyemenetben —, vasúti mozdonyok vontatták át a hajókat a 80 m széles, 2,5 km hosszú Vaskapucsatornán. Így közlekedtek a hajók egészen 1972-ig, a Vaskapu

Vizierőmű elkészültéig. Ettől kezdve szinte már zavartalan a hajózás. Galambóc után a Duna összeszűkül, itt már megkezdődik az igazi hegyvidéki táj. Még ebben a térségben egy sziklába erősítve volt látható a bal parton a Baross-tábla, amely hirdeti a kiváló férfi emléket. Galambóctól kezdve a Duna felduzzasztása után hatalmas területek kerültek víz alá mindkét oldalon. Sok partmenti települést kellett biztonságos helyre magasabbra telepíteni. Hiszen a folyam felduzzasztása után a víz szintje kb 30 méterrel megemelkedett. Majd egyre magasodó hegyek között hajóztunk tovább.

Drenkova után kezdődött a Duna zuhatagos szakasza. Szorosok és kiszélesedő részek követték egymást. Az öblös helyeken olyan érzés támad az emberben, mintha egy vadregényes hegyi tavon hajóztott volna. Lassan elértük a Kazán-szorost, a folyamszabályozás előtt a víz felszíne itt szinte förrni látszott, ezért nevezték el a törökök kazánnak. A szoros mindkét oldalát 400—700 m magas hegyek szegélyezik. Az ijesztő hegyóriások között hajónk csak kis uszópontnak tűnt. Áthaladtunk a Nagy-Kazán szoroson, ahol a folyó 170 m széles. Majd a dubovai öblben a partok közti távolság megnövekedett. Itt a bal parton egy sziklába vésvé volt egykor a Széchenyi-tábla, amelyet sajnos a duzzasztáskor nem hoztak felszínre. Ezután a Kis-Kazán szorsban haladtunk, ahol a hegyek a folyamot 130 méterre szorítják össze. Délelőtt 10 óra körül ragyogó napsüté-

ses idő volt, amikor ezen a természet alkotta csodálatos meredek sziklás hegyek között haladtunk, ahol pillanatról-pillanatra változott a kép. Mindenki a fedélzeten volt. A látvány hatására csak néhány az elhangzott jelzők közül: „káprázatos, gyönyörű, csodálatra méltó, lenyűgöző”. Közben a fényképezőgépek is kattogtak.

A szorosban a hajónk alatt átlagosan 100—120 m mély volt a víz.

A Kazán-szoros után a folyó ismét kiszélesedett. A bal parti részen Orsova házai tárultak elénk. A városhoz közeli, egykori romantikus Ada Kaleh sziget is eltűnt a duzzasztás után. A sziget után volt régen a Duna legveszélyesebb, örvénylő szakasza a Vaskapu-csatorna. Hajónk egészen közel ment a Dunát felduzzasztó hatalmas gátrendszerhez és ott fordult vissza. Az erőmű zsilipkapuzata 130 m széles. Itt nagy teljesítményű vizierőmű termeli az áramot. A hajókat áteresztő zsiliprendszer után egészen közel volt Turnu Severin. A visszafelé vezető úton újra szemügyre lehetett venni a már megcsodált tájat. Az előző estétől tartó hajózás után délután öt órakor álltunk meg Gradiste térségében. Ott útlelvizsgálat volt. Este 9 óra tájban indultunk tovább. Másnap hajnalban érkezünk meg Blegrádba, ahol a Száva-parti kikötőben horgonyzott le hajónk. Reggeli után városnéző sétára indultunk a kissé hűvös, de ragyogó napsütéses időben. Péczkáné Marika ismertette a várat és a város történetét. Belgrád Jugoszlávia fővárosa, melynek la-

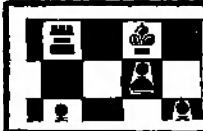
kossága a külvárosokkal együtt 1,2 millió. A város a Duna és a Száva közt terül el, ezzel szemben van a zimonyi rész és az új lakótelepek. Az egyes részeket a Száván 4 híd köti össze. Zimomnyal szemben a Duna jobb partján van Pancsova, ma már ez is a fővároshoz tartozik, itt e két utóbbi részt egy híd köti össze a Dunán. Belgrád már régóta lakott hely. A középkorban a magyar királysághoz tartozott a város Nándorfehérvár néven. Ekkor fontos szerepet játszott, a nyugati világ védőbástyája volt a hódító oszmán birodalommal szemben. Itt aratta világraszóló diadalát 1456-ban Hunyadi János (1407—1456) vezetésével a magyar és a szerb nép a hódító török sereg felett.

E győzelem emlékére szólal meg a déli harangszó a keresztény világban. A török csak 1521-ben foglalta el a várat és ott is maradt kisebb-nagyobb megszakításoktól eltekintve egészen 1867-ig. Attól kezdve egyenletesen fejlődött a ma 6 szövetségi államból álló Jugoszlávia fővárosa. Először a várba mentünk, igen sok lépcső vezetett fel oda. A vár előtti térség a Kalemegdán, amely török eredetű szó várbeli párbajt jelent. A középkori nándorfehérvári vár nem maradt fenn, mert szinte állandóan élet-halál harc folyt ott. A várból csak omlatag falak, tömör bástyák maradtak meg. A mai vár lényegében a XVIII. századi átépítéskor nyert képét mutatja. Néhány, a szerb nép történetének, harcainak emlékét idéző szobrot néztünk meg. Először egy nagy domborművet

szemléltünk meg. Ez azt a jelet ábrázolja, amikor 1867 áprilisában a török csapatoknak el kellett hagynia a szerb városokat. Távolabb egy női alakot ábrázoló szobrot láttunk, amelynek címe Hála Franciaországnak, és alkotója Iván Mestrovic (1883—1962) a legnagyobb horvát szobrászművész volt. Távolabb a Győztes szobra áll, szintén Mestrovic mű. A várból szép kilátás nyílik a városra. A zimonyi dombokról idelátszik a Hunyadi emlékmű turul-madarának szélesre tárt szárnya. Az emlékművet 1896-ban emelték. A várból a belvárosba indultunk. Ott megnéztük a legnagyobb belgrádi pravoszláv templomot, a Szent Márk székesegyházat. Majd a séta során megálltunk a Moszkva Szálló előtt, melynek tetejét Zsolnay kerámia fedi. Még néhány nevezetes épületet néztünk meg. Csoportunk este egy török mecsetet is felkeresett. Később a hajó fedélzetén vidám társalgás, beszélgetés során egy fiatal utitársunkat is köszöntöttük 18. születésnapján. Közben hajónk este 11 óra után indult el Belgrádból. Sokáig maradtunk fedélzeten, hiszen csodálatosan szép holdfényes éjszaka volt. Messzire világítottak a parti fények, a jelzőberendezések. Gyönyörű látvány volt a hajó által vetett hullámokon a holdfény megtörése. Így búcsúzott tőlünk május utolsó napja.

Másnap szomorú, borús időre ébredtünk, esőterhes felhők borították az eget. Délelőtt haladtunk el Újlak (Ilok) térségében.

A település középkori törté-

netünkben nagy szerepet játszó Újlaki család székhelye volt. Az újlaki templomban tették el Kapisztrán Jánost, aki Hunyadi János egyik legnagyobb segítője, támogatója volt a nándorfehérvári csatában. A szerzetes Kapisztrán is néhány hónappal a diadal után 1456 őszén halt meg. Ebéd után már a Dráva torkolatánál jártunk. Este Bezdánban kötött ki hajónk. Onnan 9 óra után indultunk tovább. Kirándulásunk utolsó napja is hasonlóan kö-

szöntött ránk mint az előző, hűvös idő volt.

Még a hajón mondtunk köszönetet Péczkáné Marikának a kiváló idegenvezetésért, segítségért. Továbbá Kívás Sándornak a jó szervezésért, a programokért és kértük tolmácsolja köszönetünket, hálánkat a hajó vezetőségének, személyzetének e kellemes szép üdülésért. 1400 km-t tettünk meg e hatnapos úton, felejthetetlenül szép és élményekben gazdag üdülésben volt részünk.

találkozó, ahol le lehet mérni, hogy a vak sakkozás hogyan fejlődik, merre tart és emellett a találkozó a béke és barátság jelentős fóruma is.

Felkészülés — várakozás

Amint megtudtuk az olimpia hírért, megkezdtük a felkészülést és kijelöltük az utazásra esélyes keretet. Erős, Rév, Nemes játékához nem fért kétség a házi bajnokság, az összesített eredmények alapján. Dénes is mindenképpen tagja volt a delegációnak, úgy is mint jogot nyert játékos és kongresszusi küldött is.

Kétség csak Voján és Aufenberg személye körül volt.

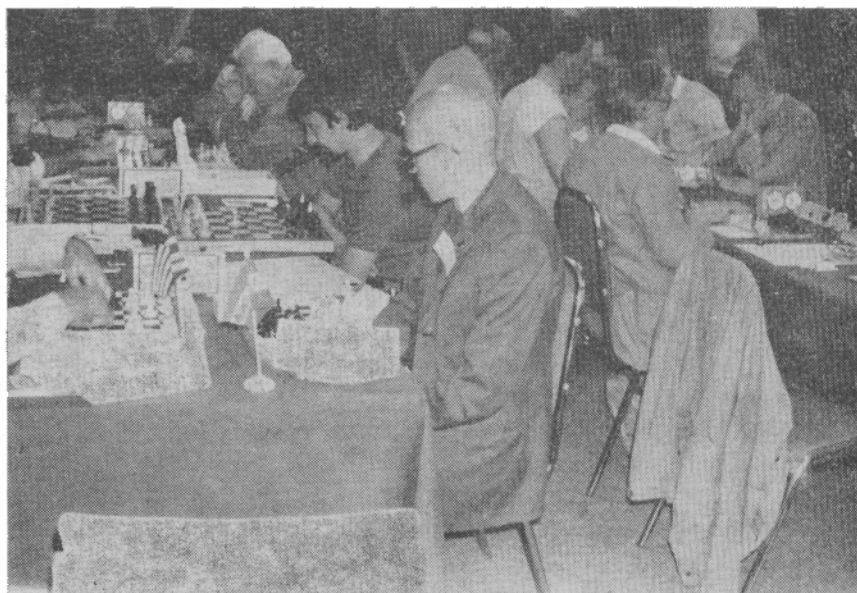
MOLNÁR ISTVÁN

Így sakkoztunk Benidormban

Ismeretes, hogy a VII-ik sakkolimpia megrendezését az amerikaiak vállalták, erre megkapták az IBCA jóváhagyását is. A nagy eseményre még 1984 őszén kellett volna sort keríteni.

Mi magyar sakkozók is megkaptuk az OTSH engedélyt, igaz némi izgalmak mellett. Éppen örültünk a kedvező írnek, amikor egy másik, még váratlanabb hír érkezett az IBCA elnökétől, hogy a rendezők lemondták a versenyt, anyagi okokra való hivatkozással.

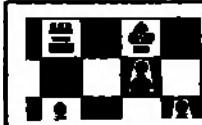
Hosszú ideig semmi tanujelét nem kaptuk annak, hogy bárki más mégis megrendezné a versenyt. Más országokban sem tudtak arról, hogy ez a verseny valaha is létrejön. Így azután váratlanul ért bennünket január végén az az értesítés, hogy az olimpiát elvállalták a spanyolok és arra Benidormban biztosították a feltételeket május 5—19 között.

Magyarország—Görögország
(Erős, Rév, Nemes)

Az olimpia a vak sakkozás legnagyobb nemzetközi eseménye — tagadhatatlanul. Ez olyan ünnepi esemény, amelyre általában 4 évenként kerül sor és ahol mintegy 20—22 ország kb 100 játékosa találkozik, méri össze erejét sportszerű keretek között. Ez az a

Az ismert, összesített számítási eljárásunk szerint 3⁰,₀-on belül volt az eltérés de az Voján javára állt. Legigazságosabbnak és sportszerűnek az látszott, hogy 6 játszmából álló párosmérkőzést vívjanak, úgy, hogy döntetlen esetén Voján

jut tovább. Voján megnyerte a mérkőzést és így ő is jogot nyert a csapattagságra.

Heti két edzéssel készültünk a nagy eseményre. Taktikai elemeket gyakoroltunk, megnyitási ismereteinket bővítettük.

Természetesen latolgattuk esélyeinket is. Ehhez azt kell tudni, hogy az előző olimpián, 1980-ban Hollandiában hatodikak lettünk. 1976-ban Finnországban kilencedikek, 1972-ben Jugoszláviában szintén kilencedikek, 1968-ban Angliában hetedik-nyolcadikak voltunk. Legjobb eredményünket 1964-ben értük el az NDK-ban amikor másodikok voltunk, igaz ott nem vett részt a Szovjetunió és sokkal kevesebben is indultak.

Célul azt tűztük ki, hogy legalább megismételjük a legutóbbi 6. helyünket, de nem tartottuk kizártnak az ennél jobb eredményt sem.

Utazás — elszállásolás

Az utazás módja, időpontja körül sok izgalomunk volt. Benidorm Alicante mellett található üdülőhely, attól mintegy 30—40 km-re. Alicante viszont Barcelonától délebbre található kb. 500 km-re.

Azt tudtuk, hogy Barcelonáig repülőgéppel kell mennünk, de onnan tovább két változat volt: repülőgéppel vagy vonattal Alicantéba. Innen a spanyol rendezők vállalták a versenyzők helyszínre történő szállítást.

Alicante neve ismerős volt előttünk, mert itt készülődött a magyar labdarúgó válogatott is a tavaszi világ bajnoki selej-

tezőkre, és sikerrel! Ugyancsak bizonytalan volt a hazaindulásunk időpontja és módja is. Végül is tisztázódott minden és május 4-én 14.55-kor elindult velünk a MALÉV gépe közvetlenül Barcelonába. Simán megérkeztünk, majd mintegy 4 órai várakozás után továbbrepültünk Alicantéba. Itt azután meglepetésben volt részünk, nem várt ránk senki! Némi „tanácskozási játszma” után úgy döntöttünk, hogy taxival megyünk a verseny színhelyére a benidormi Hawai szállodába. Éjjél elmúlt már, amikor is végre valahára, fáradtan bár, de megérkeztünk. Megkaptuk a szobakulcsokat és pihenőre tértünk.

szállodaiparban, az idegenforgalomban járatos szakember vagy kíváncsiskodó számára! Képzelden el az olvasó egy várost, ami kizárólag szállodákból, butikokból, kis vendéglők-ből áll és megkapja Benidormot! Annyi szállodája van, hogy a vendégágyak száma 400 000 (nem tévedés!) Napozásra, fürdésre alkalmas tengerpartja 4—5 km, nyári fődényben kb. 200 000 ember heverészik a napsütésben és élvezi az életet, no meg a pénzt! Ehhez a divatos fürdőhelyhez ugyancsak szükség van a tömött pénztárcára, ha valaki jól akarja magát érezni! Szállodái 15—20 emelet magasak, de nem ritka a 30 emelet magasság sem. A

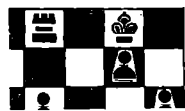

Magyarország—Dánia
(Erős, Voján, Nemes)

Az elkövetkezendő napokban azután „becserkészítük” a terepet. A szállodánkban volt a verseny színhelye, koszt, szóval minden.

Benidorm — ez a hajdan kis 20 000 lakosú halászfalu — ma csodálatos látványt nyújt a

spanyolok ugyancsak megtesznek mindent a vendégek, a turisták érdekében, rendet, tisztaságot tartanak még a tengerparti homokon is, dehát csak így jön be a dollár vagy a márka!

Mindebből nekünk nemsok jutott, ugyanis a verseny anynyi elfoglaltságot adott, hogy két hét alatt mindössze egyszer jutott időnk napfürdőzni pedig a tengerpart nem volt messzebb 10 percnyi sétánál a szállodánktól!

A verseny

Május 6-án a délelőtti megnyitóünnepség után megtartottuk a kapitányok értekezletét, ahol Burdio, a spanyol rendezőbizottság igazgatója ismertette a szabályokat, majd sorsoltunk.

A versenyre csak 20 ország érkezett meg, meglepetésre hiányzik USA, Csehszlovákia, Románia, de van két újonc is, Portugália és Görögország. A csapatokat az előző olimpia alapján 4 ötös csoportba osztják úgy, hogy körmérkőzés lesz és csoportonként két csapat jut tovább. A csapatok nem viszik magukkal az elért eredményt! Ekkor még sejtelmünk sem volt arról, hogy ezen „újításnak” milyen döntő szerepe lesz a továbbiakban. Hollandiában az elődöntőből továbbjutó 2 csapat vitte magával az egymással elért eredményt, ezzel egy fordulót meg is takarítottak a döntőben.

A csoportbeosztások a következők voltak:

Első csoport, sorsolás szerint:

1. Olaszország, 2. Hollandia, 3. Svédország, 4. Szovjetunió, 5. Anglia.

Második csoport:

1. Jugoszlávia, 2. Belgium, 3. Israel, 4. Norvégia, 5. Ausztria.

Harmadik csoport:

1. Lengyelország, 2. NDK, 3.

Spanyolország, 4. Portugália, 5. Írország.

Negyedik csoport:

1. Finnország, 2. Magyarország, 3. Görögország, 4. Dánia, 5. NSZK.

A sorsolán után úgy ítéljük meg helyzetünket hogy az NSZK-val együtt tovább kell jutnunk a döntőbe. Minden csoportnak meg vannak az esélyesei.

— Első forduló —

Első mérkőzésünk mindjárt a rivális NSZK ellen van. Rövidesen kiderülnek az összeállítások, a párok. Első táblán Erős világgal játszik a sok sikert elért Zier ellen. Erős jól játszik szabadgyalogokhoz jut és győz.

A második táblán Heinich és Rév között különös dolgok történnek. Kölcsönös óriási időzavar, Rév tisztet nyer, majd visszaadja, azután minőség-előnyhöz jut. Egy lépéses nyeres helyett visszaadja az előnyt de sebj a német túllépi a gondolkodási időt! a németek tiltakoznak, rossz az óra. előbb esett le, mondják. Hívom a főbíró, közben a bíró elrendeli, hogy tovább kell játszani. A játszma függőben marad, erősen döntetlen színezetű állásban. Mi óvást nyújtunk be a versenybíróshoz. A versenybíróshoz nem ül össze, nem találják a tagjait, nem tudják egybegyűjteni! Tagjai: spanyol főbíró Reixa, Csabarkapa, Cohn, Fesche, Van Gelder.

Végül is három nap múlva döntenek, elutasítják óvásunkat, folytatni kell. Szerencsére sikerül egy rejtett csapdát találni a függőállásban és a meg-

lepett német viszonylag simán veszít, bár a játszma még egyszer függőben maradt. Ezt azonban már további játék nélkül feladta.

Harmadik táblán sajnálatosan alakultak a dolgok. Világgal Nemes gyalagelőnyhöz jutott Jagnhuber ellen, de utána több igen gyengét lépett és veszített. Negyedik táblán sötéttel Dénes küzd Lindenmayer ellen. Két, három hibás lépést tesz és veszít.

A mérkőzés végeredménye 3 napi játék után tehát 2—2, elfogadható eredmény. A sors iróniája, hogy kb 1 órai játék után beajánlottam a 4 döntetlent a németek kapitányának, aki ezt akkor elutasította.

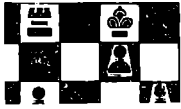
Felmerül az a jogos kérdés, hogy miért nem Voján játszott Dénes helyett? Nos, úgy gondoltam, hogy az olimpia első fordulójában a rutinosabb Dénesnek több esélye van, mint az újonc Vojánnak, akinek először is meg kell ismerkednie az Olimpia sajátos légkörével.

A másik mérkőzésen Dánia 4—0-ra nyert Görögország ellen. Finnország szabadnapos volt.

— Második forduló —

Ekkor kerültünk össze az akkor ismeretlen összeállítású finn csapattal. Ezt úgy kell érteni, hogy nem adtak le erőlistát! A főbíró kérdésekre, csak a vállát vonogatta!

Így ellenfelünket csak a tábla mellett ismertük meg, készsülni egyénileg nem tudtunk. Természetesen ez sem menti a később bekövetkezett gyászos eredményt.

Első táblán Erős sötéttel az ellen a Mäkäle ellen játszott, akit Finnországban legyőzött. Itt küzdelmes középjáték után a függő állásban gyalogelőnyünk volt, igaz nehezen érvényesíthető körülmények között. Rév a nemzetközileg is jól jegyzett Tonteri ellen kedvenc Móra cselét játszotta, de gyaloghátrányos függőn kívül nem ért el semmit.

Harmadikon Nemesnek sikerült Tarrasch védelmében kiharcolnia a döntetlent, bár Rukonen végig jobban állt. Vojánnak sem sikerült a Mora csel, annak ellenére, hogy ígéretesen állt. Sajnos durva hiba miatt tisztelet, majd játszmát veszített.

A vacsora utáni függő előtt tehát a finnek már egy ponttal vezettek. Sajnos Erős gyengén folytatta, belesétált a finn döntetlen csapdájába. Rév is kihasználatlanul hagyta egyetlen remis esélyét a bástyavégjátékban egy passzív lépéssel. Így a mérkőzést végül 3-1-re elvesztettük.

Ez az eredmény az olimpia egyik legváratlanabb eredménye volt, ezt nem mi, hanem más csapatok is így állapították meg. Sajnos túl „rokonit” módon viselkedtünk a finnek ellen. Fájdalmas döntő, sokáig el nem felejthető vereség volt.

Az NSZK is 4—0-ra verte a görögöket, Dánia szabadnapos volt.

— Harmadik forduló —

Szabadnaposok voltunk, igyekeztünk lelkiileg felfrissülni és összeszedni minden erőnket. Eredmények: Finnország—Görögország

4—0, NSZK—Dánia 3,5—0,5.

— Negyedik forduló —

Görögországot kaptuk ellenfelül. Erős, Rév, Nemes, Voján összeállításban mi is viszonylag könnyen nyertünk 4—0-ra. Itt Nemes szép vezéraldozattal adott matott 16 lépésben.

A Dánok jól tartották magukat és 2—2-re végeztek a finnek ellen.

— Ötödik forduló —

Lázás számolgatás előzte meg a fordulót. Sajnos gyorsan kiderítettük, hogy ha még 4—0-ra is legyőzzük a dánokat, még akkor is az NSZK—Finn meccs 2—2 eredménye elegendő mind a két csapatnak a továbbjutáshoz. Pontegyenlőség esetén a Berger—Sonneborn számítás döntött volna és ez is a finneknek kedvezett.

Amit vártunk gyorsan be is következett. Az NSZK Ziert is kihagyta és 25 perc színlelt játék után az NSZK—Finnország meccs 2—2 lett. Nálunk Erős, Rév remiztek, Nemes, Voján nyertek és így 3—1 lett az eredmény. Ha nincs az a szabály, hogy az elődöntő mérkőzés eredménye nem számít, úgy talán az NSZK győzelemre törekedett volna a finnek ellen, még lett volna kis esélyünk. A döntőben meg is verték őket 2,5—1,5-re.

Csoportunk végeredménye:

1. NSZK	11,5
2. Finnország	11
3. Magyarország	10
4. Dánia	7,5
5. Görögország	0

A többi elődöntő végeredménye:

Első csoport:

1. Szovjetunió	15
2. Anglia	10,5
3. Hollandia	7
4. Svédország	6
5. Olaszország	1,5

Második csoport:

1. Jugoszlávia	14,5
2. Israel	9
3. Ausztria	8,5
4. Norvégia	5,5
5. Belgium	2,5

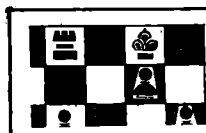
Harmadik csoport:

1. NDK	13
2. Lengyelország	13
3. Spanyolország	7
4. Írország	5,5
5. Portugália	1,5

A többi csoportban tehát a papírforma érvényesült. Nagyobb küzdelem csak Ausztria és Israel között volt a bejutásért. Egymással 2—2-re végeztek. Itt Jugoszlávia „döntött” Israel javára.

A döntő megkezdése előtt a csapatok szabadnapot kaptak. Ekkor rendezték meg viszont a kongresszust Alicantéban. Itt Dénes képviselte hazánkat.

A tanácskozáson jelentős terep kapott az USA lemondása és az, hogy hogyan lehetne a jövőben elejét venni a hasonló eseményeknek. Foglalkozott a kongresszus a nemrég alakult Vakok Nemzetközi Sportszervezetéhez való csatlakozással. Úgy határoztak, hogy további egyeztető tárgyalásra van szükség. Megválasztották az új elnökséget is, amelyik lényegében a régivel azonos. Elnök továbbra is Bestmann Hollandiából. Alelnök Cohn, főtitkár a svéd Berglund.

A következő olimpia megrendezése iránt Írország, a jövőre esedékes egyéni világbajnokság iránt a Szovjetunió és Israel mutatott, nem végleges érdeklődést.

— Döntők első fordulója —

Május 12-én megkezdődtek a döntők. Első ellenfelünk Svédország volt. A „B” döntő mérkőzéseit azzal az elszánt-sággal kezdtük, hogy ezt legalább meggyőzően meg kell nyernünk.

Erős sötéttel — biztató középjáték után — súlyos hiba miatt veszített az igen tehetséges, fiatal Magnusson ellen. Rév, Nemes, Voján viszont nyertek H. Karlsson, még egy I. Karlsson, és Berglund ellen.

Többi eredmény nálunk: Spanyolország—Írország 3,5—0,5. Ausztria—Norvégia 2—2, Hollandia—Dánia 2,5—1,5.

— Döntők második fordulója —

Hollandia ellen Erős viszonylag nyugodt döntetlent ért el (Boerifijn ellen). Rév viszont igen izgalmas játszmában veszített Bestmann elnök ellen. Nemes viszont van Geldert, Voján van Duurent verte meg. Többi eredmény: Ausztria—Dánia 3,5—0,5, Spanyolország—Norvégia 2,5—1,5. Svédország—Írország 2—2.

Döntők harmadik fordulója

Harmadik ellenfelünk Írország volt. Erősnél nagyjából megismétlődött a finnországi „ír csapás”. Fölényes, többször nyerhető állásban néhányzor

hibázott, jött az időzavar, azután újabb hiba és végül vereség Mc Elroy ellen. Rév nyert Doyle ellen. Nemes két gyalogelőny után tisztet néz el Keane ellen, végül örülni kell a döntetlennek. Voján elég biztosan veri Mc Aloont. Így 2,5—1,5, csak. Ausztria—Hollandia 3—1, Spanyolország—Dánia 3,5—0,5, Svédország—Norvégia 2,5—1,5.

Döntők negyedik fordulója

Következett Norvégia. Új összeállításban álltunk fel. Erőst gyengébb formája miatt kihagytam a csapatból, lehetőséget adva a pihenésre.

Rév sötéttel Fesche ellen a királyindiai egy szokatlan változatában nem tud mihez kezdeni és így „megnyitási” vereséget szenved.

Nemes könnyen nyer Roast ellen. Dénes Prytz ellen kihagyja a döntő folytatást, de így is jól áll. Azután egy súlyos hiba, majd nagy izgalmak után a játszma végül is döntetlen. Voján világossal legyőzi azt a Foglerudot, akinek ez az egyetlen veresége az olimpián és aki 8 pontot ért el. Végül is tehát 2,5—1,5. Írország—Hollandia 2,5—1,5 (meglepetés), Svédország—Dánia 2—2, Ausztria—Spanyolország 2,5—1,5.

Négy forduló után így Spanyolország és Ausztria vezet 11—11 ponttal. Nekünk 10,5 pontunk van.

Az „A” döntőben Szovjetunió fölényesen vezet Jugoszlávia előtt. A lengyelek több meglepő, jó eredményt érnek el. Finországi mérésük szerezhet.

— Döntők ötödik fordulója —

Újra Dánia ellen játszunk, Erős most függő után nyer Kristensen ellen, Rév—Klausen újra döntetlen, Nemes és Voján is ismételten nyernek. Így 3,5—0,5. Hollandia—Spanyolország 2,5—1,5, Svédország—Ausztria 2,5—1,5 Írország—Norvégia 2—2. Átvesszük végre a vezetést. „A” döntőben aznap Szovjetunió—Jugoszlávia 3—1.

— Döntők hatodik fordulója —

Következnek az osztrák „sógorok”. Irgalom nincs, mert amíg Erős remizik Tiefenbacher, Rév Pasteiner ellen, Nemes győz Richter, Voján Zipko ellen. Tehát 3—1.

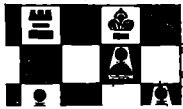
Hollandia—Norvégia 3—1, Spanyolország—Svédország 2—2, Dánia—Írország 2—2.

— Döntők hetedik, utolsó fordulója —

Végül a házigazda Spanyolország csapatával kerülünk össze. Itt sincs irgalom, a végére egészen jól belejövünk! Erős győz Rubió, Nemes—Lopez, Voján Ariste ellen, míg Rév döntetlent ér el Martinez ellen. Dánia—Norvégia 2—2, Ausztria—Írország 3,5—0,5, Svédország—Dánia 2—2.

Csoportunk (B-döntő) végeredménye tehát a következő:

1. Magyarország	20,5
2. Ausztria	17
3. Spanyolország	15
4. Svédország	14
5. Hollandia	14
6. Norvégia	11,5
7. Írország	11
8. Dánia	9

Az „A” döntő végeredménye:

1. Szovjetunió	24
2. Jugoszlávia	20,5
3. Lengyelország	15,5
4. NSZK	12,5
5. NDK	12,5
6. Anglia	11,5
7. Finnország	8
8. Israel	7,5

„C” döntő végeredménye:

1. Olaszország	17
2. Belgium	13
3. Portugália	12,5
4. Görögország	5,5

Értékelés

Először is a magyar csapat egyéni eredményei:

Erős 10 játszmából	6 pont
60%,	
Rév 11 játszmából	6 pont,
54,54%,	
Nemes 11 játszmából	9 pont
81,81%,	
Dénes 2 játszmából	0,5 pont
25%,	
Voján 10 játszmából	9 pont
90,00%,	

Csapatunk tehát végül az összesített listán, a nemzetek között 9-ik lett. Ez jóval gyengébb, mint a várakozás.

Hiba lenne egyszerűen egy mérkőzés balszerencséjének számlájára írni kiesésünket a döntőből. Más mérkőzésen — még a győzteseken is — megmutatkoztak játékunk fogyatékosai. Sokkal jobb taktikai, kombinatív képességekre, készségre van szükség a jobb eredmények eléréséhez. Egy játszma folyamán egyetlen „lazítást sem lehet megengedni, egyetlen kedvező taktikai fordulatot sem szabad kihasználatlanul hagyni, illetve azt lehetővé

tenni ellenfelünknek. Ugyancsak szükséges a megnyitási változatok szélesebb körű ismerete a választék bővítése. A fejlődés további útjához elengedhetetlen a látók közötti állandó versenyzés, egyéni is! Mindenképpen növelni kell az egymás közötti rivalizálást is, mert amíg legjobb esetben is csak 6 játékos jön számításba egy olimpiai csapat összeállításánál — vagy még inkább csak 3—4 — addig az kényelmessé teszi játékosainkat és ez az önképzés elhanyagolására vezet. Amíg nálunk egy házi bajnokságon legfeljebb 3 játékosnak van esélye a győzelemre, addig a Szovjetunióban vagy 10-nek, Jugoszláviában 5—6-nak, de az NDK-ban is, NSZK-ban is 5—6-nak.

A magyar csapat tagjai közül feltétlenül dicséretes Voján és Nemes teljesítménye, Révtől és Erőstől kicsit többet vártam. Különösen Erősnél volt várható jobb eredmény, figyelembe véve az olimpiát megelőző kitűnő hazai csapatbajnoki és egyéni eredményeit. Álljon itt a győztes szovjet csapat névsora: 1. Krilov 9-ből 6,5 2. Gimodejev 10-ből 10! 3. Rudenski 9-ből 8,5, 4. Sztriznyev 8-ből 7, 5. Szmirnov 8-ből 7. Jellemző, hogy a szovjetek egyetlen játszmát sem veszítettek!

Feltűnő a lengyel csapat kitűnő eredménye jól is játszott a Dukaczewski, Walisiaj, Januszevszki, Tatarczak gárda, tartalékuk nem volt!

NSZK, NDK, Anglia teljesítménye nagyjából a várt. Sajnos nagy lehetőséget hagyunk kihasználatlanul. Túlzás nélkül

állíthatom, hogy a döntőben legalább a 6. helyet elérhettük volna.

Így azután kellemetlen versenyemlékekkel, tűnt reménytel, de érdekes élményekkel gazdagabban tértünk haza.

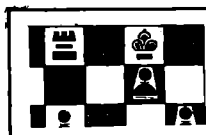
DOSEK LAJOSNÉ

Atlétáink weiszwasseri versenyen

Június 27-én reggel érkezünk a berlini pályaudvarra, ahol már vártak német sporttársaink. A lengyel csapat megérkezése után indultunk autóbusszal dimbes-dombos erdővel fedett és tavakkal borított vidéken a Niese partján fekvő városka felé.

A szálláshelyünkön, az ottani üveggyár szakmunkásképző intézetében közölték, hogy zuhanyozni éppen nem lehet, mert a városban vízvezeték-tisztítás folyik és ezért, hol van víz, hol nincs, a villany boylert nem lehet üzemeltetni. Ebből támadt este a nagy baj, mert Nagy Dénes sporttársunk oly szerencsétlenül akart lábat mosni a mosdóban, hogy az leszakadt és Dénes lábát egy vérző sebbé változtatta. Rohanás a ház gondnokáért, aki a tanyeremben rendezett találkozóra is be-benézett. És már jöttek is a mentők, irány a kórház, ahol Dénes két műtétet elszenvedve, kikapcsolódott a versenyekből.

A sportpálya az erőmű kezelésében van, ott éttermet is

üzemeltetnek és így vendéglátóink az étkeztetést itt oldották meg, még a búcsúestét is itt rendezték.

A vacsora utáni megbeszéléseken félreértettünk egy német indítványt, hogy t.i. ne legyen gerelyvetés az „A” kategóriában; a lengyelek közbeszólását helyeslésnek vettük, mi bejelentettük, hogy van versenyzőnk, de tolmácsunk úgy értelmezte, hogy nem lesz. Ennek alapján írtuk meg később estig a rajtlapokat és másnap vettük észre, hogy folyik a verseny — egy győzelemről lemaradtunk —. A végső helyezésen ez nem változtatott, de akkor nagyon bosszantó volt. A kezünkbe adott német és lengyel eredménylista és a versenyzők névsora alapján nem sok esélyünk volt a csapatgyőzelemre. No, de mi, amikor három éve elkezdtük ezt a versenyzési formát, ugyanis főleg barátságos versenyekre, német, lengyel, magyar találkozókra gondoltunk, ahol legjobbaink előkészületként találkozhatnak egymással és lemérhetik tudásukat. Míg nálunk Oláh Jóska volt a legjobb, mint olimpiai aranyérmes, Czuth és Németh a két ezüstérem birtokosa, addig Bidzinsky 3 érmet szerzett a lengyel csapatnak; Hegelholtz, Turteltaube és Rita Gerstenberg a németnek.

Közben gyakran eleredt az eső és durrkoltunk a másnapi szép időért. Délután 5 órakor kezdődött a megnyitó ünnepség. Zenés felvonulás zászlókkal és himnuszokkal. Beszéd, üdvözlések, megnyitó szavak után zászlócsere és emléklapok átadása. Az elvonu-

lás után az atléták megkezdték a bemelegítést, míg a közönség a helyi művészitorna-csoport bemutatóját és a gyermekek 800 m-es síkfutását nézte végig.

A három ország versenye a „B” férfiak 100 m-es futásával kezdődött, melyen Hegelholtz 11.6 mp-es idővel győzött az 1 másodperccel gyengébbet futó magyaroknak az 5–6. hely jutott. Ugyanekkor a pálya másik végén Dombi Andrea élete első nagy versenyén gerelyhajításban 3. lett és 4 pontot szerzett. Kurilla Zsuzsa súlylökésben 2., Némethné 4. lett = 8 pont. Közben folyt az „A” férfi távolugrás. Németh Laci tavaszi két hónapos betegsége után alig maradt el legjobb eredményétől: 4. lett. Szabó Bandi a goal-ball-letiltás után, hogy kondícióban maradjon, atlétikára kezdett járni. Bizonytalanokodó nekifutásai és belépései ellenére 456 cm-es ugrást is teljesített, amivel 5. lett. Utána futották a 100 m-t, ahol Szabó bizonyult jobbnak: 12.8-al a 4. lett, Németh 6. A vak nők 400 m-es versenyén nem vettünk részt, itt egyébként jól elhúztak a németek. Ugyanígy a 800 m-es férfi „A” kategóriában is. Hátra volt még a súlylökés; a férfiaknál Godlewski 12.31 m-es dobása után Brzegowski 11.38-al második, Hegelholtz 11.10-el harmadik, s jó, hogy Janowicz versenyen kívül lökött, mert nem jutott volna a negyedik hely Czuth Gabinak. Maczó, mint kezdő 6. lett.

Az első nap után a németek 104, a lengyelek 103 pontjával

szemben a mi 50 pontunk szerénynek látszott.

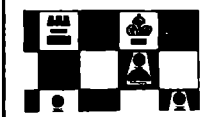
Másnap a „B” férfiak 400 m-es futásával kezdődött a verseny. Két lengyel és egy német mögött Pazinczár Attila 62.9 mp-es és Mészáros Lajos 64.6 mp-es ideje a 4–5. helyre volt elég.

Később kezdtek ezt a gyilkos távot időre futni, szegény Lajos ki is borult teljesen. Még két év komoly edzésre van szüksége, hogy jól bírja az iramot és a hajrát.

Nagy reménységünk volt a férfi „A” súlylökés, de a két magyar nem bírt a lengyel Kaczmarekkal. Tóth Péternek 40 cm-rel, Hegedűsnek 1 cm-rel kellett volna nagyobb dobni a győzelemért. Viszont 9 pontot szereztek.

A női magasugrás folyt a másik oldalon, a 115 cm-t már leverte Tóthné, a fiatal Halmi átugrotta, de Petrának kevesebb kísérlete volt, így megelőzte. A győzelem 133 cm-rel Klébernek jutott.

Közben kerestük a kísérő futókat a 400 m-es síkfutáshoz. Németh Laci hamar találkozott egy iskolaigazgatóval és jót összeszoktak, akár csak a gyerekeik, és harmonikus futással, jó tempóval 66.7 mp-et futottak. Szabó András csak az utolsó percben kapott egy kísérőt, mert az első futamban mással futott, így kevesebb bemelegítéssel és egymás meg nem értésével, hiába lihegte már az első lépések után Bandi, hogy piano, piano, az erőszakkal jó időt akart vele futtatni, 250 m után a kanyarban Bandi kisodorta őt a külső sávba, miközben majdnem a saját

lábába botlott, tántorgott, végül túl jól sikerült a bekanyarodás, Bandi elengedte a vezetőt, a belső pályára került, ahol észhez tért, kísérelve újra vezetni kezdte és 79 mp alatt célba ért. Még örültünk, hogy a pálya elhagyása miatt nem diszkvalifikálták, megadták a pontot. Bandi pedig sportszerűségről vizsgázott azzal, hogy ilyen helyzetben sem adta fel.

A nők 100 m-es versenyén Rita Gerstenberg német csúcsot futott: 14.2 mp; Révéné 16.8 mp-el, Dombi 18.2 mp-el 5 pontot hozott.

A nők „B” diszkoszvetésén Tóthné 240 cm-rel maradt le a korábbi Európa-bajnok Sobiech mögött, a többiek 5 m-rel maradtak le tőlük. Ha megdobja edzési teljesítményét, nem is marad le. Némethné 1 ponttal a 6. helyre került. Révéné utolsó lett, nem érve el az első 19 m fölötti teljesítményét, de mivel négyen indultak 3 pontot hozott.

Megkezdődött a hármasugrás helyből, Turteltaube 809 cm-rel német csúcsot ugrott, őt követte 749 cm-rel Kubacki és 748-al Németh Laci, Béla az 1 pontért 644-et ugrott.

Magasugrás: Oláh Jóskát nagyon zavarta, hogy nem tudott a megszokott ívben ráfutni a lécre s két gumisáv találkozásánál egy kis domb képződött, amire nem jó rálépni, de ez sehogy sem jött ki. 166 cm-ig bírta, aztán leverte a lécet, az ellenfele is, de Barbaruk az előző magasságon nem javított, így 1. Maczó János 160-al 3. lett.

A déli pontállás: megkétszerezte az előző napi pontjainkat, már 100 volt, de szereztek a németek is 181, s a lengyelek 163 pontot.

Délután fél háromkor 800 m-en két német és egy lengyel sorstársnő futott. Skabraks eredménye 2 perc, 52.6 másodperc (német csúcs). Mi ebben a versenyszámban nem indulunk.

Távolugrásban Halmi 395 cm-t ugrott, eddigi legjobb eredményével 4. lett. Krozslak 472-vel győzött.

Diszkoszvetésben lengyel-magyar párharc alakult ki, végül Brezowski 35.20 m-rel győzött. Czuth a 4. helyen végzett 31.58 m-rel.

A nők 100 m-es futása kellemes meglepetést hozott, Halmi Aranka 14.9 mp-el megfutotta Litvai Mária 1970 óta fennálló hazai szakosztálycsúcsát, csak két lépéssel maradt le a harmadik helyről.

A diszkoszvetésben a jól felkészült Turteltaube újra német csúcsot dobott és győzött 34.32 m-rel, Hegedüs Béla 30.20-al 2. lett, Tóth a negyedik helyen végzett.

Oláh Jóska száma, a hármasugrás következett; végig izgalmas volt, mert ellenfele 1cm-t belépett, de nagyokat ugrott, végül 12.70 m-rel vezetett, amikor Janovicz érvényesen nagyot ugrott, de csak 12.65 m-t. Maczó, mint kezdő még küzdött a technikával és megszerezte az 1 pontot.

A 800 m-es futásban két újoncunk állt rajthoz, becsület-

tel végigfutották a távot, de lemaradtak a második körön, Fox német csúccsal győzött.

Gerelyhajításban újra Sobiech győzött 26.62 m-rel, Zsuzsának nem ment jól, de a 4 pontot megszerezte.

Rita Gerstenberg 440 cm-rel győzött távolugrásban, Skamb-raks is 413 cm-t ugrott, Révéné 357-tel 3., Dombi 4. lett.

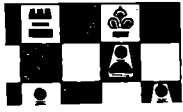
Utoljára a férfi távolugrás következett. Oláh Jóska végig vezetett, 615 cm-es ugrással győzött is, Hegeholtz 608-al követte, Barbaruk 591-el a harmadik, Csák 530-al 6. lett.

A csapatversenyt a németek 277 ponttal nyerték, a lengyelek 232-t, a magyarok 155 pontot szereztek.

Izgalmas versenyeken vetünk részt, jól szolgálják ezek a találkozók a látássérültek barátságát, felkészülését. Míg a versenyzők jó hangulatban táncoltak a búcsúestén, a vezetőség még egyszer összeült és megtárgyalta: hogyan tovább. Mert az évenkénti kisebb találkozókra szükség van, hogy a nagyokon megjelenhessünk. Jól felkészült versenyzőinknek ott kell lenniük továbbra is nemcsak az Európa-bajnokságokon, de a világversenyeken és az olimpiák idejében rendezett Fáklya versenyeken is.

A Wesselényi Sporkör atlétikai szakosztálya várja azokat a vak férfiakat és nőket, akiknek az egésznapos munka után kedvük van sportolni, később versenyezni.

Edzésidő hétfőn és csütörtökön fél öttől fél hétig a Bosnyák tér mögötti Ifjúsági Pályán. Elérhető a 7-es autóbusszal és a 44-es villamossal.

Futballmeccs vagy pankráció?

(Meditáció egy örült meccs fölött)

Előre bocsátom, nem vagyok profi futballdrukkel, márcsak azért sem, mert a futballról mindössze csak annyit tudok, amennyi feltétlen szükséges ahhoz, hogy társaságban ne érezem magam elveszett embernek.

Szóval tudom azt, hogy a focit két csapat játsza, tizenegytizenegyet emberrel. A mérkőzést általában a játékvezető vezeti, de néha az indulatok (sajnos, ma már egyes helyeken főleg az indulatok).

Ez a tizenegyet, vagyis huszonkét ember kétszer negyvenöt percen keresztül kerget és rugdos egy kemény bőrlabdát azzal a célzattal, hogy azt a labdát minél többször berúgja a másik csapat kapujába. Ha ez sikerül, akkor felharsan a harmadik játszótárs üdvkiáltása: „Gól! !” ... „Gól! !” ... „Góól! !” ...

És ha nemsikerül? No akkor aztán jön a: „Bunda! !” ... „Bunda! !” ... „Bunda! !” ... Meg a: „Pfuj bíró” ... És egy zafatos, nyomdafestéket nem tűrő kifejezések bekiabálást, a bírót és a játékosok le- és felmenő rokonait illetően ...

Nos hát ez az! A közönség, a „Nagyérdemű”, az „Ezerfejű Cézár”, vagyis a harmadik csapat, mely lassan végképp lejáratja ennek a szép és érdekes játéknak a presztizsét.

Tudom, hogy egyáltalán nem mondok vele újat, amikor leírom azt, hogy a futball nemcsak sport, hanem játék is! Ami valóban az lehetne, ami: ked-

ves, kellemes, szórakoztató, gondúzó játék, melynek megtekintése jó szórakozást nyújtana egy-egy szabad délutánon a szurkolóknak, akik azért mennek ki egy-egy meccsre, hogy kedvenc csapatukat biztatásukkal jó játéokra és ezzel győzelemre büzdítsák.

Ugye milyen szépen hangzik ez így? Az is lenne, ha így lenne, de sajnos, ezt az idilli képet mára már a szeretve tisztelt „nagyérdemű” alaposan elrontotta, beszennyezte sorozatos randalírozással, verekedéssel.

A „pontot az i-re” a Brüsszelben 1985. május 29-én lejátszott „Bajnokcsapatok Európa Kupája”, a „Juventus”, a „Liverpool” döntően tették fel.

Ezt a meccsnek nevezett tömegtébolyt igazán csak véletlenül kaptam el, mert tudtam ugyan, hogy a TV-ben meccs lesz, nem akartam meghallgatni, mivel magyar csapat ebben nem volt érdekelt, és egyébként is meccset csak rádióból hallgatok, mert a tv-közvetítés csak annak való meccs esetében, aki látja. A rádióban azonban nem volt nekem tetsző műsor, aludni még korán volt, bekapcsoltam hát mégis a tv-t.

És nem is voltam képes elzárni egészen addig, amíg vége nem lett ennek a förtelmes bosszorkányszombatnak. Látni ugyan nem láttam a rémséges képsorokat a tébolyodottan verekedő emberekről, de épp elég volt erről az, amit a riporter elmondott!

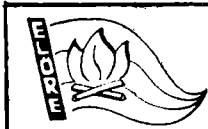
Van a földön épp elég éhínség, árvíz, földrengés, meg még ember által elkövetett szörnyűség, hát akkor miért kell már a sportot is a tömeges halál színterévé tenni? Nem lehetne észhez téríteni a szurkolókat, amíg nem késő?! Mert nem hiszem, hogy a legvadabb írói fantázia ehhez hasonló rémséget, amit május 29-én este szerte a világon, kb. négyszázmillió néző „előben” láthatott a tv képernyőjén, ki tudna találni.

Megjegyzem minden tisztelem azoké a rádió- és tv riportereké, akik végigközvetítették a kiszabott időt, sőt még azon túl is, amíg csak vége nem lett ennek a minden emberieségből kivetkőzött eseménynek. Ehhez aztán valóban erős idegzet kellett a bátorság mellé!

A futballdrukkerek összehoztak már néhány „fekete napot”, vehemens magatartásukkal, de ezzel a mostani esettel tetőzött a szörnyűség és ráadásul ezt az utolsót százmilliók látták.

Az ember önkéntelenül elgondolkodik azon a furcsa tényen, hogy az utóbbi időben éppen az évszázadok óta hidegvérűekként ismert angolok vesztették el a fejüket és ők lettek itt a lelátó rémei. Lassan már az a keserves kényszerképzet támad az embernek, hogy az agresszióknak valamiféle vírusa van, ami most már annyira megfertőzte az emberiséget, hogy a leghidegvérűbbek is eszeveszett vandálokká válnak.

Sajnos, az agresszió ma már annyira elterjedt kicsiben és nagyban, hogy már talán megszüntetni sem lehet.

Az 1984-85-ös úttörőév eseményeinek rövid áttekintése

ÚTTÖRŐÉVÜNK AZ ALÁBBI KÉT NAGY SZAKASZRA OSZLOTT

1. 1984. SZEPTEMBER 29-TŐL
1985. ÁPRILIS 4-IG TARTOTT.

Mottója volt: „Jöjj el, szabadság! Te szülsz nekem rendet!” Ebben az időszakban felszabadulásunk 40. évfordulójával kapcsolatos események kerültek előtérbe.

Szeptember 29-én — hagyományainkhoz híven — a Fegyveres Erők Napján indítottuk mozgalmi évünket a csapatzászló ünnepével. Majd október 3-án igen jól sikerült osztálykirándulásokon vettek részt a pajtások.

A November 7-i ünnepélyünk is igen színvonalas volt. November folyamán a Gyógypedagógiai Szakbizottság keretében a Mozgásjavító Általános Iskola kisdobosai, játékdélután rendeztek a mi kisdobosaink számára, a „Játssz velünk!” mozgalom alkalmából. December 6-án hagyományos Téli ünnepélyünket az idén is szí-

nessé tették a Vígyszínház színészei (Miklósi György, Gálffy László, Kiss Péter) fellépésükkel.

December 13-án tartottuk Felszabadulási vetélkedőnk I. fordulóját, ahol 7—8. osztályosaink bizonyították sokoldalú tudásukat. Főleg irodalmi és történelmi kérdések voltak. A legjobbak továbbjutottak a II. fordulóra.

December 20-án volt a karácsonyi klubdélután.

Januárban a kerületi szavalóversenyen vettek részt a pajtások: Kovács Ferenc, Halmi Aranka és Máj Krisztina.

Február 20—21-én a csapat „Ki mit tud?” változatos versenyszámainak tapsolhattak a pajtások.

Február 14-én volt felszabadulási vetélkedőnk II. fordulóját, ahol a 8/a osztály csapata let a győztes, a második a 7/a csapata. Az indulók pénzjutalomban részesültek.

Március 4-én volt a kicsik farsangja, március 7-én a na-

gyoké. KISZ-eseink színjátszó csoportja nagy sikert aratott.

Március 15—május 16-ig szintén hagyományosan — gyógypedagógus főiskolai hallgatók vettek részt 4 rajnál úttörőpedagógiai gyakorlaton. Február 28-án a 7. osztályos rajunk bemutató rajgyűlést tartott a kerületi képzésfelelősök számára. Vezette Kuminka Györgyné. Február 27-én volt a Gyengénlátók Iskolájában kisdobosaink részére a felszabadulási szavalóverseny, melyen 4 pajtás vett részt igen szép eredménnyel.

Február 13-án volt a kerületi felszabadulási vetélkedő, melynek első írásbeli fordulójára nevezett be csapatunk. Március 20-án Pedagógus KISZ szervezetünk rendezte a Tanácsköztársaság tiszteletére az ünnepélyt, nagyon szép sikerrel.

Március 18-án Kamarakórusaink aranyokleveleket hoztak a kerületi vetélkedőről.

Március 6-án Nevelőotthoni alsós szavalóversenyen vettünk részt, március 13-án volt a felsős.

A Nevelőotthonok közötti orosz nyelvi versenyen március 29-én II. helyezést értünk el. A csapat tagjai voltak: Petkó Melinda, Kövesdi Zsolt, Balogi Andrea, Magyar Csaba, Bacsza Erzsébet. Április 3-án volt a Kisegítő Iskolák szavalóversenye, ahol Somogyvári Tamás és Lippói Eszter ért el szép sikert.

Április 3-án nagyon szép ünnepi műsorral zártuk le úttörőévünk első szakaszát.

Ezt a „virust” sajnos semmiféle „védőoltással” megölni nem lehet, ellene csak egyetlen hatásos védekezés lenne: ha az emberek igyekeznének önmagukban kifejleszteni az ellenszert, az egymás iránti türelmet és megértést.

Amíg azonban ezt az egy-

szerű, anyagi áldozattal sem járó, egyénenkénti jóakarattal kitenyészhető ellenszert nem alkalmazzuk, addig az agresszió sorra szedi tovább áldozatait az egész világon, még a békés sportmérkőzéseken is...

Szonda Klára

A MÁSODIK SZAKASZ 1985.
ÁPRILIS 5-TŐL AUGUSZTUS
31-IG TART:

Mottója:

„Mienk az erdők és a rétek,
Ujjong mind, ki fiatal!”

Itt a Világ felszabadulása, a béke és a VIT témái kerültek előtérbe.

Április 25-én nagyszerű ketős győzelem született. A Nevelőotthoni történelmi vetélkedőn I. díjat nyertünk. A győztes csapat tagjai: Balogi Andrea, Major Krisztina, Magyar Csaba és Zsolnai László voltak. Ugyanaznap volt kerületünkben a zeneiskolák rendezésében az „Éneklő Ifjúság” kórusvetélkedő, melyről szintén aranyoklevéllel tért haza Késmárki György karnagyunk a pajtásokkal, a zsüri a kórust rádiófelvételre javasolta.

Május 9-én volt a hagyományos akadályversenyünk, ami az idén a VIT jegyében zajlott le. Köszönjük a KISZ-esek és Popp Éva tanárnő segítségét a verseny színvonalas lebonyolításáért. Május 13-án a nevelőotthoni gálán tapsolhattak kórusunknak a meghívott vendégek.

Május 30-án volt a gyermeknap tiszteletére rendezett úttörő- és kisdobosavatás.

Délután a KISZ-esek szórakoztatták vidám műsorral a pajtásokat. Június 7-én megválasztották az új gyermekvezetőséget, s ezzel a leglényegesebb szakasza az úttörőévének lezárult.

Mivel azonban a második szakasz augusztus 31-ig tart, s célja az, hogy „úttörőnyár” is

legyen, az idén először július 24-től augusztus 2-ig 20 pajtás megy csapatunkból Zánkára. Reméljük sok élményekkel gazdagodva térnek vissza és szeptemberben sokat mesélnek a többieknek.

Végezetül köszönetet mondok

csapatvezetőségünk nevében az állami vezetésnek, valamint Párt- és KISZ-szervezetünk tagjainak, hogy lelkesen támogatták a csapatprogramokat. Nektek pedig jó pihenést, kellemes nyaralást kívánok az idén nyárra is!

Úttörő szakosztályunk az I. Budapesti Úttörő Rádióamatőr találkozón

A Vakok Vágyi József Rádióamatőr Klubjának Úttörő Szakosztálya 1984-ben alakult. Tagjai a Vakok Általános Iskolájának bejáró tanulói. Mivel szakosztályunk júniusban alakult, tényleges munkáját az 1984—1985. tanév szeptemberében kezdte meg. Elsődleges célunk: a gyerekek ismerjék és szeresék meg a rádióamatőr-munkát. Ennek érdekében először az URH rádiózás rejtelmébe avatuk be tagjainkat. Első sikerélményünk 1984 decemberében volt, valamennyi gyerekünk életében először vizsgázott, még hozzá sikeresen! "URH-A" fokozatú rádióamatőr vizsgát tett. Bizonyítva ezzel — a világon elsőként — hogy alig több mint 12 éves úttörőink a rádióamatőr ismeretek elsajátítására képesek, az éterben a felnőtt rádióamatőrök egyenrangú társai lehetnek. A sikeres URH vizsga első nagy lépésünk volt, legközelebbi célként a rövidhullámú ismeretek és a morse elsajátítása áll. 1985 tavaszán, mint megfigyelők már részt vettünk a budapesti

Lenin Ifjú Távírási versenyen, az 1986-os versenyre mér résztvevőként szeretnénk benevezni tagjainkat. Élünk következő nagy lehetőségünkkel is. Részt vettünk a júniusban Dömsödon megrendezett első budapesti Úttörő Rádióamatőr találkozón. Az esemény létrehozója, rendezője a Budapesti III. kerület Gyenes János Általános Iskola Bakancsos Klubja Horváth László — öt KG — és az MHSZ TRANSZVILL Rádióklubja Pécsi Sándor — 5 AI — vezetésével. Személyükben valamint a találkozó lebonyolításában résztvevők személyében remek embereket, kiváló pedagógusokat ismertünk meg. A kétnapos rendezvény célja az úttörő rádióamatőr-mozgalom megerősítése, kiszélesítése volt. Pécsi Sándor tábornijában részletesen ismertette az úttörő rádióamatőr-munka megújítására vonatkozó elképzeléseket. Ezek között szerepelt az úttörősáv életre hívása az éterben. Úttörőkör létrehozása és rendszeres jelentkezése a sávban. Tapasztalt rádióamatőrökkel

történi személyes találkozások forgalmi, műszaki és egyéb rádiózással összefüggő ismeretek elsajátítása, tapasztalatcsere céljából.

Úttörő szakosztályok közötti kapcsolatok, egymás munkájának megismerése, fokozott figyelemmel kísérése. Az úttörő rádióamatőr-munka megélénkülését eredményezi majd a meghirdetendő verseny, mely két részből tevődik össze. Egy-egy éves éterbeli tevékenységet értékelnek, magasabb minőségű vizsga letételét teszik lehetővé. Továbbá a második találkozáson megrendezésre kerül egynapos elméleti és gyakorlati rádiózási verseny. A győztes egyéni versenyző illetve klub — a Bakancsos Klub által felajánlott — vándorkupát kapja. A verseny szabályainak részletes kidolgozásával még foglalkoznak a szervezők.

Köszönettel tartozunk a találkozón részt vett tapasztalt rádióamatőröknek akik — számunkra eddig ismeretlen — készségeiket bemutatták, tapasztalataikat átadták. Nagyon érdekes előadást és bemutatót hallhattunk, láthattunk a Budapesti Műszaki Egyetem KISZ Rádióklubjának tagjaitól. Megismerkedhettünk a számítógép alkalmazási lehetőségeivel a rádiózásban, a géptáviró érdekességeivel. Számunkra különösen kedvezően zárult ez a kétnapos összejövetel, hiszen személyes ismeretségekre, barátságokra tettünk szert. Szakosztályunk pedig él a lehetőségekkel és benevezi majd tagjait a versenybe.

Egyben szeretettel várunk minden érdeklődő vak úttörőt és látó testvérét is a klub tagjai sorába.

Kiss Józsefné

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:
Dénes József: Sport rovat
Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat
Barna Zoltán: Zenei rovat
Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat
Seres Gáborné: Kulturális rovat
Kuminka Györgyné: Úttörő rovat
Seres Gáborné: Női rovat
Dr. Jáksó László: Politikai rovat
Kiss János: Egészségügyi rovat

Lakk István:

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

1

Dr. Jáksó László:

JELENTÉS A SZOVJETUNIÓBAN 1985. MÁJUS 15-TŐL 22-IG FOLYTATOTT TAPASZTALATCSERELÁTOGATÁSRÓL

2

MEGYEI SZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL

3

Vaspöri Teréz, Arató András:

A MIKROELEKTRONIKA ÉS A SZÁMÍTÁSTECHNIKA A VAKOK SZOLGÁLATÁBAN

7

Dr. Rácz Zoltán:

KÉRDŐJEL

9

Nyúl Krisztina:

OPTACON TANFOLYAM

10

R. Kiszelyova:

Ó EZEK AZ ARANY KEZEK

10

A. Nyikonov:

AZ ÓHAJTOTT CÉL

11

Kiss János:

A HASHAJTÓ

13

Pálfi Ferenc:

A LANDINI EGYÜTTES DEBRECENBEN TÁJÉKOZTATÓ A LÁTÁSSÉRÜLT ZENESZERZŐK NEMZETKÖZI VERSENYÉRŐL

15

TÁJÉKOZTATÓ A LÁTÁSSÉRÜLT ELŐADÓMŰVÉSZEK NEMZETKÖZI VERSENYÉRŐL

16

ELŐADÁS KOSSUTH LAJOSRÓL

16

II. RÁKÓCZI FERENCRE EMLÉKEZÜNK

17

FELHÍVÁS BRAILLE ÍRÁS ÉS OLVASÁSVersenYRE

18

Bakos László:

EGY TITOK MAGAMBÓL

19

Juhász Imre:

EGY NAPOM TÖRTÉNETE (ELBESZÉLÉS)

19

Lakk István:

BUDAPESTTŐL ORSOVÁIG

22

Molnár István:

ÍGY SAKKOZTUNK BENIDORMBAN

26

Tosek Lajosné:

ATLÉTÁINK A WEISWASSERI VERSENYEN

31

Szonda Klára:

FUTBALLMECCS VAGY PANKRÁCIÓ AZ 1984-85-ÖS ÚTTÖRŐEV ESEMÉNYEINEK RÖVID ÁTTEKINTÉSE

34

35

Kiss Józsefné:

ÚTTÖRŐSZAKOSZTÁLYUNK AZ I. BUDAPESTI ÚTTÖRŐ RÁDIÓAMATŐR TALÁLKOZÓN

36

Hirdetés

27 éves, látását elvesztett fiatalember szeretne megismerkedni gyengénlátó vagy vak hölgygel. Sík- vagy pontírású leveleket az alábbi címre kér; Szakony István, Tarnalelesz, Petőfi utca 77. 3258

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

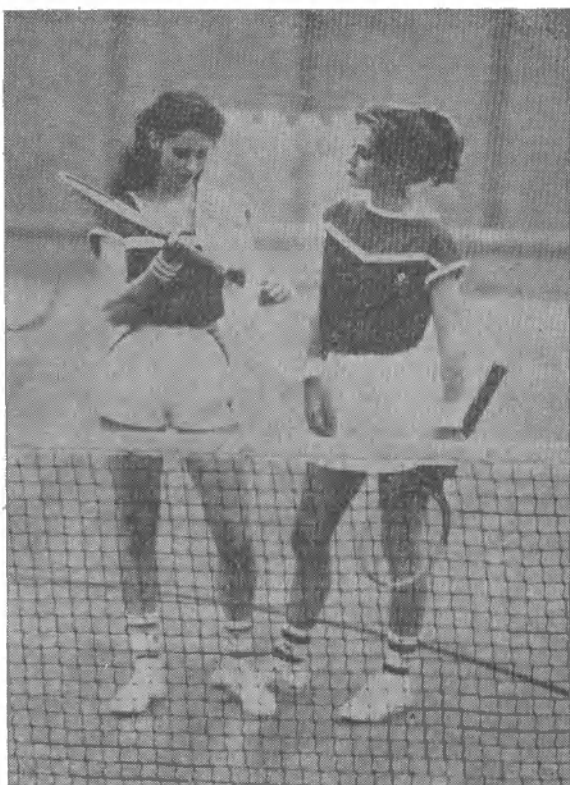
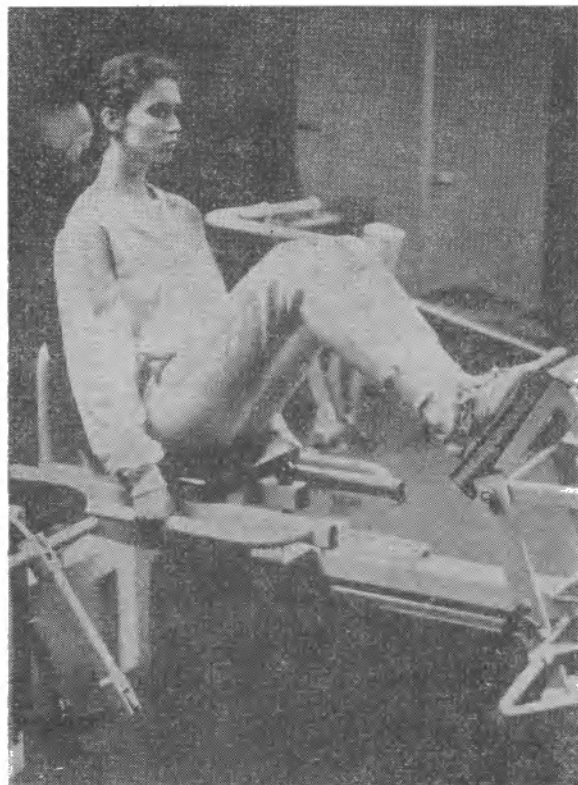
*Sport- és
szabadidőruházat*

Gyártja:

SENIOR

VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P I R O N
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R
YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E - A N Y A G O K A T !

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2601 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022
HUNGARY

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSEÉÉNEK
FOLYÓIRATA

FÓSZERKESZTÓ: DR. JÁKSÓ LÁSZLÓ
FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FÓTITKÁR
SZERKESZTÓ: BARNA ZOLTÁN

MŐSZAKI SZERKESZTÓ: ORBÁN JÓZSEF
FOTÓ: HOLLÓSY ZOLTÁN

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

50 4492 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor vezérigazgató

0209-6765

